

DE

časopis slovenskih delavcev

Direktor
in glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Urednik Sindikalnega
zaupnika
Andrej Agnić

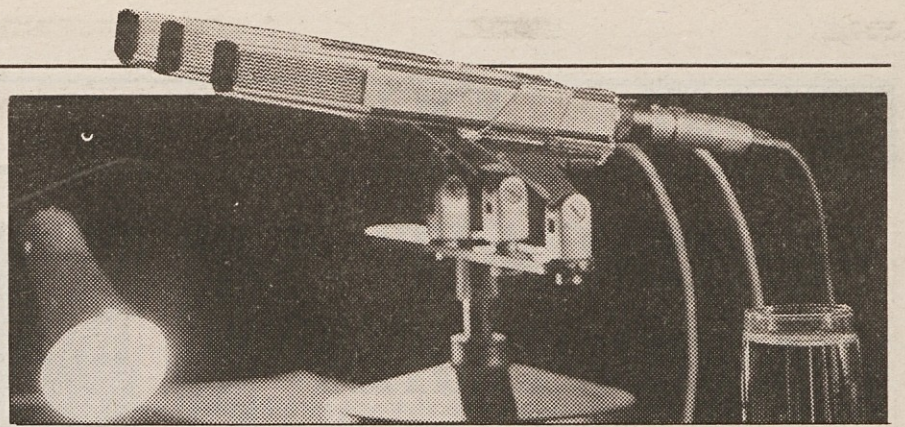
Urednik Poročevalca
Franček Kavčič

Urednik Kažipota
Damjan Križnik

Telefon
311-956, 313-942
Naročnina
in prodaja 321-255
Telefaks 317-298
Naslov:
ČZP Enotnost
Dalmatinova 4,
Ljubljana

št. 8

VSI SMO IZGUBILI

Lojze Peterle je prišel na oblast s krepko dvetretjinsko večino. Obrzjal jo je z dobro tretjino glasov poslancev. Tudi od prisotnih v skupščini je njegov protikandidat Marko Voljč dobil več glasov kot zdajšnji predsednik.

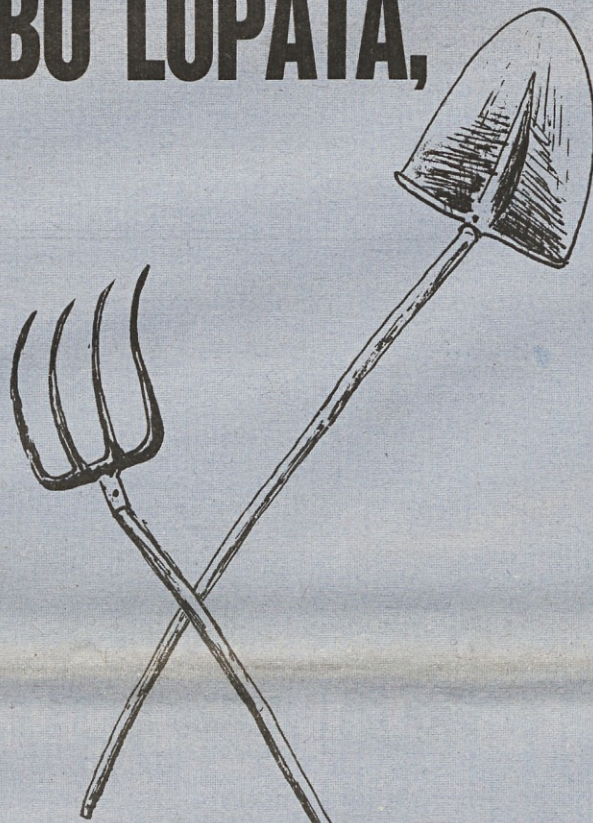
V bistvu je torej Marko Voljč zmagal, Lojze Peterle je ostal, vsi pa smo izgubili. Čeprav je prav Peterle Voljču oziroma svojim nasprotnikom očital socialno demagogijo, si je sam privoščil največje. Pisati o položaju, v kakršnem smo se znašli dandanašnji, povzroča le slabost. Strahovit padec proizvodnje, plače, ki komaj zaslužijo vzdevek miloščina, v mandatu Peterletove vlade 116.546 zgubljenih delovnih mest v družbenem sektorju...

Kdor bo skrbno prebral to številko DE, mu bo vse skupaj več kot jasno. Razumel bo, kdo od dveh mož na naslovni strani ima vzrok za smeh, in predvsem to, da ga Slovenci gotovo nimamo. Razen tistih, katerih glasove je ta vlada dobesedno kupila. Nazorno primerjavo smo slišali v parlamentarni razpravi: da bodo iz »solatendorfa« pač glasovali za tistega, ki jim ob mizernih delavskih plačah omogoča prodajati dražjo solato, kot je v Avstriji. Jasno? Jasno!

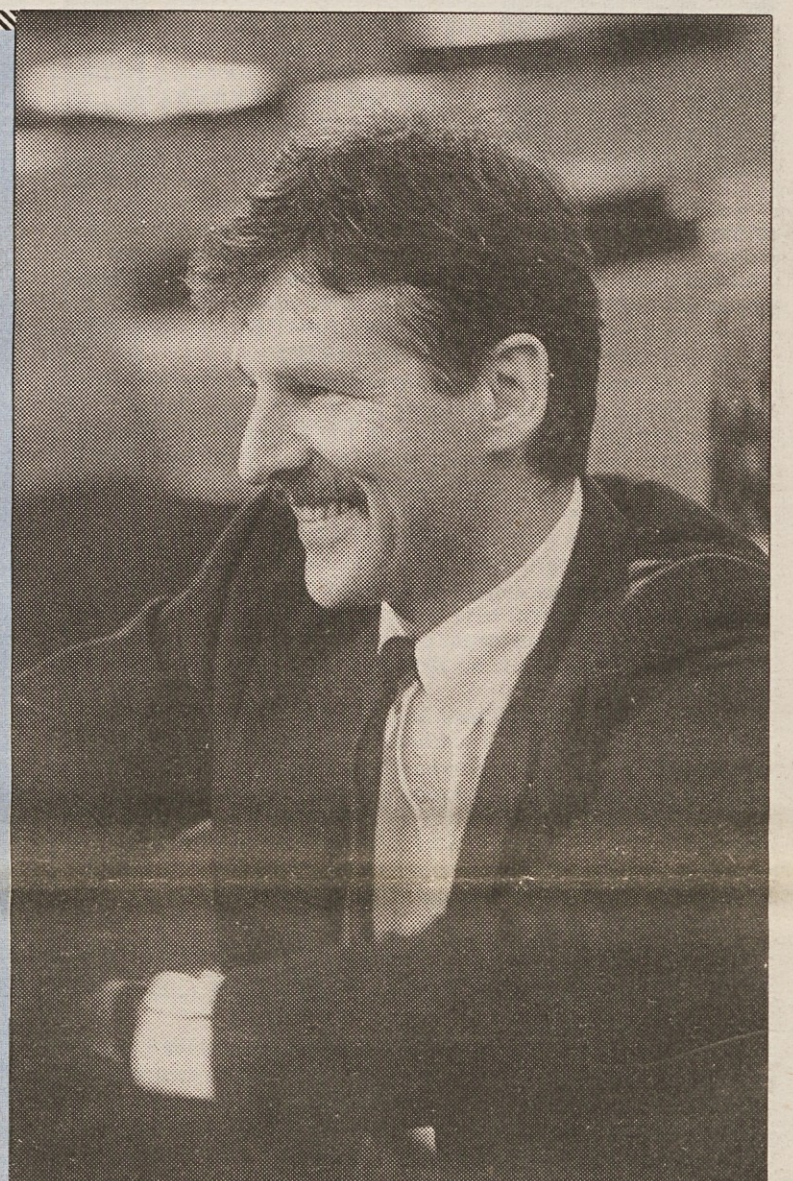
Ljubljana, 21. februarja 1992, št. 8, letnik 51, cena 60 tolarjev

ČE BO OKROGLO,
BO LOPATA,

ČE BO ŠPIČASTO,
BODO VILE

DE, **četrtak**
ob 14.00

SREDA, FRANKOPANSKA 16 V LJUBLJANI. IZ STANOVANJA PETERLETOVE TAŠČE IN TASTA JE V RANO ČETRTRKOVO JUTRO ZVENELO UBRANO PETJE – ZMAGO SLAVITI JE ČLOVEŠKO!

Še pes dobi jesti

Morda pa bo komu pesem le zastala v grlu:

- »Star je 23 let in rad bi se oženil. A kako bo živel, ko pa nima ne službe ne kmetije, ki bi preživljala družino. Ostarela mati ni zmogla prispevkov in je še ob tisto borno kmečko penzijo...«
- »Delavec, en sam v vsej tovarni, praznih rok, brez pravega dela postopa po izpraznjenih halah...«
- »Delavci se počutijo nemočne, ogoljufane. Odgovorni so si lepo umili roke...«
- »Še pes na verigi mora jesti, sicer te prijavijo društvu proti mučenju živali. Kaj pa delavci?«
- »Ljudje se bojijo še smrti – predraga je!«
- »Kdaj bo naslednja plača, še bog ne ve. Vse je propadlo, ne vidimo več nobene prihodnosti...«

Vlada nam se naprej vlada, čeprav so njeni nasprotniki številčnejši od pristašev. Ker parlament ni odstranil Peterleta, bi on dal na hladno tri pomembne in uspešne ministre.

Sindikati so danes popoldne ponovno enotno ugotovili, da najnovejši vladini odgovori, ki jih je pripravilo ministrstvo za delo, niso podlaga za začetek pogajanj o socialnem paktu. Ocenili so, da vlada ne kaže pripravljenosti za sklenitev socialnega premirja in da jih ne priznava za enakopravne partnerje.

Dokaze dobre volje so čakali tudi voditelji sindikata delavcev energetike, ki so ta teden organizirali protestno stavko. Vladini odgovori so po njihovem mnenju takšni, kot da njihove zahteve niso niti prebrali, kaj šele razumeli. Nasmehnilo so se ob argumentu, da jim vlada lahko ponudi le toliko kot železničarjem, ki so se s ponudbo zadovoljili in odpovedali stavko.

Pogajalska ekipa sindikata delavcev energetike bo ne glede na nesprejemljiv pisni odgovor vlade odšla na pogajanja z Andrejem Ocvirkom, Jožico Puhar in Mihom Tomšičem. Ker ne bodo dobili nič novega, bodo že v petek odšli na sejo stavkovnega odbora in presenečeni bomo, če ne bodo takoj oklicali prave stavke.

Iz Francije, Belgije in ZDA so se vrnili Andrej Ocvirk, Dušan Šešok in Dimitrij Rupel. Iz tega, kar so obetavnega povedali po povratku, smo uganili, da bo treba še naprej čakati na spremembo stališča ZDA do naše dokončne osamosvojitve. Ta država namreč preprečuje vstop v mednarodne ustanove in dotok tujega denarja. Če bo spremembo stališča ZDA dosegel Lojze Peterle, ki se menda spet odpravlja čez veliko lužo, želimo, da ostane premier tako dolgo, dokler se tej vlogi ne bo sam odpovedal.

Peterle se je odstavil

Po vsem, kar se je ta teden zgodilo v skupščini, po vsem, kar je Lojze Peterle sam in kar so njemu naklonjeni poslanci izrekli o tej vladi, mu kot možaku načel ostane le nekaj:

Odstaviti nelojalne ministre!

Kaj potem sledi, bi moralo biti logično prav zato, ker je na prvi pogled nelogično.

Bi opozicija glasovala proti zamenjavi Peterletu nelojalnih ministrov? Strateški štab DE predvideva, da ne. Nasprotno! Njihov odstop je treba podpreti. Potem mora Peterle predlagati nove, teh kajpak ne bo moč potrditi, in Peterleta ni več, ker ni več vlade.

LE NEKAJ S 13. STRANI DE. »Naj zaori pesem...«

PREDVOLILNA ARENA

Po svoje je sicer paradoksalno, da v deželi samoupravnega socializma ideja lokalne samouprave nikakor ni mogla zaživet. Bolj malo možnosti ima tudi v zdajšnji predrugičeni državi. Uveljavitvi lokalne (občinske) samouprave, ki jo najmanj sto let dodobra pozna vsa Evropa, se upira nemalo tistih, ki v njej ne vidijo drugega kot potuhnjeno pošast komunizma. Seveda se za tem običajno skriva vse kaj drugega, denimo ohranjanje absolutne oblasti lokalnih mogotcev, ki gre

Uspešno v vrtincu interesov

včasih tako daleč, da v imenu (najbrž krščanske) morale meri celo dolžino kril svojih sozdržavljank.

V našem interesno zelo sprtem parlamentu ima odbor, ki naj bi pripravil zakonske podlage za to, da bi se tudi v tem pogledu približali Evropi, pred seboj težaško delo, saj mora poslanec prepričati, da gre za splošen interes, od katerega ti nič nimajo. Marsikateri župan – poslanec prej kaj izgubi. Morda je dobro, da omenjeni odbor vodi ženska, Darja Lavtižar-Bebler. Da je naloga dorasla, je že do zdaj pokazala s svojim sistematičnim pristopom k stvari, kar ni ravno odlika našega parlamenta, ki je bolj navajen horuk tehnike. Če bo še naprej vztrajna in potrpežljiva – vedeti je namreč treba, da se ravno na tem področju srečuje množica raznovrstnih interesov, med njimi tudi zelo močan po državnih centralizaciji – potem je upanje, da se Slovenija v prihodnjih letih ne bo uvrstila med zatohle zapečke Evrope, toliko večje.

Gospod Lukač se je očitno odločil, da si na plečih DE dela zastojkarsko predvolilno reklamo, čeprav bi bil za to bolj primeren list njegove nove stranke. Njegove zahteve, da (spet) »na istem mestu« objavimo slavo o njegovih junastvih v »spopadih z unitaristi ali srboslavci« ter dvoboje z Jovičem, ki jih nikakor ne moremo »dojeti«, zato nima smisla objavljati. Če ne zaradi drugega, zato, ker bi vzelo preveč prostora, saj bi bralci najbrž raje videli, da se namesto njegove samovšečne podobe (med drugim je zahteval tudi lepo fotografijo, na kateri se bo spoznal), pojavi še kdo, za

Morala linča

katerega se da trditi, da na prihodnjih volitvah prav tako zasluži navzdol obrnjen palec.

Če enim spomin peša, gre drugim prek naravnih meja. Potem ko je prvak kmečke stranke Ivan Oman prvi zalučal kamen za politični in ideološki linč dveh kandidatov za ustavno sodišče, se je kmečko ljudski podprvak Marjan Podobnik spravil na kandidata za novega mandatarja magistra Marka Voljčca. »To je Popitov človek.« se je pred zborom svojih aktivistov spomnil svojega rosnega otroštva in pribil, da zato seveda niti slučajno ne more biti mandatar. S tem je Podobnik priznal, da zgolj zavzemanje za interese kmečkega

stanu nasproti drugim ne bo dovolj za volilni golaž. Saj ni edini, ki očitno stavi na star in preizkušen recept sejanja strahu pred komunistično zaroto, ki da bo popila vso še preostalo narodovo kri. Seveda med mračne zarotnike pristoje vse, ki bi imeli morebitne pripombe na njegove izsiljevalske poteze tipa »Seveda vlado močno podpiramo, toda ne brezpogojno: takoj mora zamenjati vsaj šefa gozdarske službe, če že ne včasih malce neubogljivega kmetijskega ministra.«

Jože Poglajen

X-25 javlja

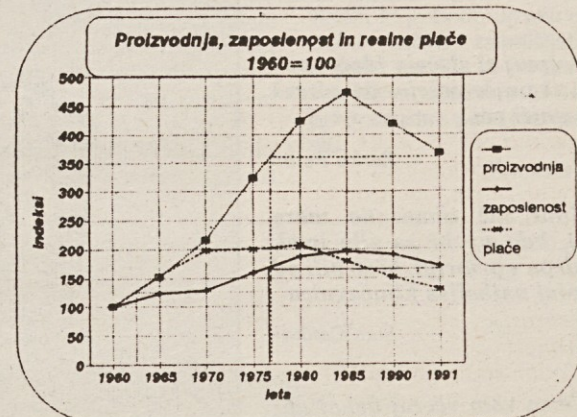
DEMOS samo nadaljuje gospodarske uspehe tistega režima, ki sta ga vzpostavila Broz in Dolanc. Pisanje pisem se ne zadostuje, ko gre za upravljanje z ekonomijo. Le da tistemu enemu Pismu nihče ni smel nasprotovati. Ze blagohotne pripombe so imele ustrezno nagrado v obliki 15 mesecev premišljevanja na državne stroške, kakor nam priča na primer »slučaj Viktorja Blažiča«.

»Ene vodnike in varuhe« pa sedaj očitno nadomeščajo njihovi nasledniki.

Ravno tako nesposobni so. Demosova vlada niti slučajno ni ustavila strmoglavega leta slovenske ekonomije. Vsi, prav vsi ministri – tisti, ki menijo, da jih je sam Bog poklical k vladanju, in tisti, ki ne mislijo izstopiti iz vlade, ki jo istočasno rušijo – so mnenja, da je njihov največji uspeh v tem, da čimprej dosežemo dno. Plače so se ustavile z Marincem, zaposlenost pa je dotolkel Alojz Peterle. Proizvodnja so vmes umetno vzdrževali na račun plač do 1985. leta, toda v času Kučanovega bivanja na cekaju kazalci, ki so začeli kazati navzdol, očitno niso zmotili premišljevanj vodilnih tovarišev o nadaljnjem dograjevanju samoupravnega sistema.

Vprašanje je le, kje je dno? Za nekatere je dno že doseženo tistega dne, ko mora iz starega mercedesa presedlati v novi BMW serije 3. Zato pa X-25 hrani lepe spomine na bivanje v bratski Romuniji in pri polni zavesti izjavlja, da je dno lahko zelo nizko. Ko mu je romunska vodička v restavraciji pokazala zrezek na krožniku in s poudarkom rekla: »To je govej zrezek!«, je razumel prav vse. V Bukarešti vrst ni bilo samo pred knjigarnami. Tam so bile izložbe polne Ceausescujevih Zbranih del. Teh se je dalo dobiti brez bonov, kartic, točk ali nakazil.

Sicer pa je za vse kriv Pučnik. Ko bi presedel iz Demosa v novo kombinacijo z opozicijo, demokrati, neodvisnimi in Markom Voljčcem, bi postal podpredsednik nove vlade po izrečenih »konstruktivni nezaupnici«. Ker so naše napovedi črnogledne že po naravi stvari, smo mnenja, da bi ta kadrovska kombinacija zagotovila kontinuiteto. Kazalci kažejo namreč še vedno strmo navzdol:

Sklep, ki ga X-25 pošilja svojim delodajalcem, je takle: DEMOS JE NADALJEVANJE KOMUNIZMA Z DRUGIMI SREDSTVI. Za KOS, VOS itd. X-25

EVROPA SOCIALNE PRAVIČNOSTI

Boj za ekonomsko demokracijo (5)

Izredno pomembna pri uveljavljanju soupravljanja delavcev v podjetjih je tudi vloga sindikatov. Soupravljanje oz. zakon o ureditvi podjetja se namreč uresničuje le v tolikšni meri, kot je »močan« svet podjetja. Svet podjetja pa je »močan« le v primeru, če so člani sveta ustrezno kvalificirani in če so zaposleni dobro sindikalno organizirani.

Posebej pomembna je vloga sindikatov v nadzornem odboru, ker predstavnike sindikatov v ta odbor imenujejo vsi delavci. Sindikati namreč postavijo v podjetju svojo listo, tako da delavci volijo listo in ne posameznike. Temu ustrezna je tudi sestava nadzornega odbora. Praviloma sta v odboru iz 12 do 16 članov dva predstavnika sindikata, v odboru iz 20 članov pa trije. Tisti sindikati, ki imajo svoje člane v podjetju, imajo tudi pravico dostopa v podjetje. Sindikat v teh primerih ni prisiljen prositi za vstop v podjetje, ampak podjetju samo sporoči svoj prihod.

V nadzornem odboru imajo člani sindikata iste pravice kot drugi člani odbora. Predstavniki sindikata niso delavci, zato ne potrebujejo posebne zaščite. Za člane sindikata velja varstvo pred odpovedjo dela, kot to velja za člane sveta. Močan svet namreč ni zmeraj priljubljen pri delodajalcu, ki se včasih poskuša »iznebiti« posameznih zastopnikov zaposlenih. Zato je nujno, da se člani sveta posebej zaščitijo pred samovoljo delodajalca. Po zakonu o ureditvi podjetja in zakonu o zaščiti pred odpovedjo običajna odpoved za člana sveta podjetja ni možna. Takojšnja odpoved je možna samo v primeru, če je utemeljena z njegovim obnašanjem, na primer kot kraja. Toda tudi v tem primeru mora svet podjetja izdati svoje soglasje.

Sindikati tudi nimajo zakonsko priznanega vpliva na sestavo sveta podjetja in tudi ne možnosti udeležbe svojih uradnih predstavnikov na sestanku sveta podjetja. Svet podjetja lahko kljub temu

po lastni presoji povabi predstavnike sindikata na svoje seje. Skratka, svet podjetja ni organ sindikata, sindikat pa tudi nima nikakršnih možnosti, da bi vsiljeval svoja stališča svetu.

V praksi so seveda mnogi člani sindikata hkrati tudi člani sveta podjetja.

Nemčija ima enotne sindikate, v katerih pa so zaposleni strankarsko različno opredeljeni. Strankarsko so sindikati neodvisni oziroma sodelujejo z vsako politično stranko, ki je pripravljena v parlamentu uveljavljati njihove interese. Na to pomembno vpliva omejitev sindikalne pravice do stavke. Sindikati namreč ne smejo stavkati oziroma lahko stavkajo le v primeru, ko skušajo uveljaviti svoje zahteve pri tarifnih pogajanjih. Načeloma lahko izvajajo le pritisk v primeru, ko se člani sveta podjetja ne morejo uskladiti o posameh nujnih ukrepih.

Predstavniki sindikatov pa lahko prihajajo v podjetje tudi od zunaj. Sindikati kot DAG, sindikati belih ovratnikov, krščanski sindikati in drugi tekmujejo z najmočnejšimi sindikati DGB (Kongres nemških sindikatov), pri čemer imajo velik uspeh. Predlagajo namreč kandidate, zaposlene v podjetjih, ki imajo v vsakem primeru prednost pred sindikalnimi profesionalci, ki prihajajo od zunaj. Tako je sedaj neverjetno veliko število nadzornih odborov, sestavljenih iz članov, ki ne prihajajo iz sindikatov DGB. Vendar je DGB danes najmočnejša sindikalna organizacija, saj je več kot tisoč njenih profesionalcev zaposlenih s polnim delovnim časom v posameznih nadzornih odborih podjetij, ki morajo upoštevati določila zakona o soodločanju. Kljub temu predstavniki teh sindikatov nimajo več moči kot predstavniki delavcev v teh nadzornih odborih. Predstavniki delavcev, ki so hkrati zaposleni v podjetju, imajo tudi večji vpliv kot predstavniki delavcev, ki ji imenujejo sindikati. Četudi so člani sindikatov (kar v večini primerov dejansko so), jim njihova vključenost v podjetje in pravice, priz-

nane po zakonu o statutu podjetja, dajo dovolj možnosti, da ubranijo svoja stališča nasproti sindikalnim če je to potrebno. To se redko dogaja na sestankih nadzornega odbora, pogosto pa na preliminarnih zasedanjih delavskih predstavnikov. To je tudi razlog, da sindikati v večini primerov tudi ne uspejo pri imenovanju profesionalcev, ki v podjetje prihajajo od zunaj, pri imenovanju podpredsednikov nadzornih odborov, čeprav želijo imeti to funkcijo vedno rezervirano za svoje predstavnike.

V času vse večjih gospodarskih povozav je zelo pomembno, da se sindikalno delo koordinira za več podjetij, celo za več držav. Uspešna izvedba takšnega povezovanja pa hkrati zahteva ustanovitev potrebnih institucij. Audi na primer, ki sestoji iz dveh tovarn in je del Volkswagrovega koncerna, je v skladu z zakonom ustanovil svet koncerna kot skupnega zastopnika zaposlenih, katerega člani so tudi predstavniki obeh podjetij. Najvažnejša skrb takšnega skupnega sveta je, da imajo vsi zaposleni enake pravice in da ne delujejo drug proti drugemu. To praktično pomeni, da v primeru, ko delavci v eni tovarni delajo nadure, so jih prisiljeni delati tudi v drugi tovarni, ker to zahteva nemotena proizvodnja posameznih delov.

Nemški sindikalisti so nasploh sila ponosni na svoj sistem, še posebej v Audiju, ki kot primer še posebej izstopa. Menijo, da bodo v prihodnje veliko težje dosegali dodatne izboljšave sistema soupravljanja zaposlenih v podjetjih, kot jim je to uspevalo dosedaj. Prepričani so, da soupravljanje ni samo potreba zaposlenih in njihova zakonska pravica, ampak da je to predvsem prednost nemškega gospodarstva. V zvezi s tem pa morajo nemški socialdemokrati opraviti še eno pomembno nalogo v Evropi. Doseči namreč morajo, da bo sindikalno zastopništvo dobilo tudi pravo zakonsko podlago.

Branka Preželj (Konec)

janje na naših tleh že zdavnaj preživelih ideoloških kriterijev pri kadrovanju npr. ustavnih sodnikov, članov Sveta Banke Slovenije itd.

Mag. Franci Križanič se je zavzel za učinkovito kratkoročno stabilizacijo. Omejiti je treba količino denarja, skleniti socialni pakt ki je edina pot za ustavev rasti cen, zamenjati sedanjo vlado z novo, ki bo imela zaupanje ljudi. Bistveno zmanjšana inflacija bo omogočila tudi zmanjšanje davkov, kar bo prispevalo k spodbuditi gospodarstva rasti.

Miran Verdel je ugotovil, da so sedanje katastrofalne gospodarske razmere rezultat kombinacije padca proizvodnje in hiperinflacije, česar Slovenija doslej še ni doživela. Sedanja vlada tava v megli in nas vodi vedno dlje od Evrope. Gospodarski položaj že ogroža samobitnost slovenskega naroda. SDP ponuja odgovore na vse osrednje dileme sedanjega časa.

Miran Potrč, vođa poslanskega kluba SDP Slovenije, je poudaril, da je bil poslanski klub SDP med prvimi, ki so opozorili na katastrofalne posledice nesposobne Peterletove vlade. Poslanski klub SDP pa je bil izrazito konstruktiven in povezovalen, ko je šlo za iskanje konsenza glede plebiscita in osamosvajanja, ustave, volilnega sistema in pri iskanju široke politične podpore drugačni kompetentni vladi.

V nadaljnji razpravi so številni udeleženci – občinski funkcionarji ilustrirali katastrofalne razmere, v katere je Slovenijo pahnila Demosova vladavina, z mnogimi konkretnimi primeri propadanja celo dobrih podjetij, neresenja perečih aktualnih problemov, zaplavljanja državnega denarja in zlorabljanja zaupanja volilcev.

Lenart Šetinc

Sporočilo z novinarske konference SDP Slovenije

SDP Slovenije je zložena in zaskrbljena, je poudaril Peter Bekeš, podpredsednik SDP Slovenije na današnji novinarski konferenci, nad uradnim uveljav-

Dalmatinova 4,
61000 Ljubljana
tel.: (061) 313-942
311-956
110-033
116-163

VLADIN USPEH - VISOKA RAST CEN

Tačas, ko je predsednik vlade Lojze Peterle minulo sredo v skupščini »sekljal« na koščke protikandidata za prvega ministra, mag. Marka Voljčca, opirajoč se na velike uspehe svoje vlade, so verjetno v marsikateri trgovini prodajalke lepile nove cene na izdelke. Podražitev so v zadnjem nekajmesečnem obdobju eden največjih vladinih uspehov. Ko jih je analiziral Bajtov inštitut, si ni mogel kaj, da ne bi vprašal: »Ali država ne želi umiritve cen?« Značilno je namreč, da so najbolj zrasle ravno cene tistih izdelkov in storitev, na katere vlada lahko

vpliva. Bajtov inštitut sodi, da so poleg težav, ki jih povzročajo napačno enormnega trošenja države, tudi cene javnega sektorja vse bolj ključna ovira za stabiliziranje gospodarstva. Napoveduje pa tudi, da bo že inflacija v februarju izničila vladine trditve, da se rast cen umirja in da bo to trajen proces. Kriva za to bo, poleg ostalih vladinih pogruntavščin v sektorju cen, tudi neustrezno tempirana davčna reforma, saj bi jo bilo treba uvajati v »več skrbno izbranih manjših korakih, predvsem pa v času, ko bi bila dinamika cen že trdno pod nadzorom ekonomske

politike - izpod 4 do 5 % mesečne stopnje«.

Drobnoprodajne cene se v Sloveniji niso nekoliko umirile zaradi vladinih ukrepov ali zaradi dobre ponudbe na trgu, ampak predvsem zaradi revščine prebivalstva. Proizvajalci, zlasti monopolni, pa zaradi pomanjkanja konkurence, tudi iz tujine (na primer za prehranske artikle, ki jih vlada doma štiti s uvoznimi dajatvami), še vedno želijo povečevati cene. Če povprašate v kateri od opozicijskih strank, na primer pri SDP, boste z lahkoto dobili recept, ki bi ga vlada morala uporabiti, da bi uredila pogoje gospodarjenja. Zakaj se vlada ne poslužuje priznanih in v svetu uveljavljenih metod in zakaj ne uporablja niti zakonov, ki jih je sama pripravila (na primer: pooblastilo za delovanje proti monopolom iz zakona o cenah), pa je zazdaj neposvečenim moč le ugibati.

Boris Rugelj

DAVČNI SISTEM CEL, OBČANI PA SITI?

Uvedba prometnega davka v začetku februarja tudi na najnujnejše življenjske potrebe je vzbudila med državljani veliko ogorčenja, zlasti ker so se hkrati luksuzni izdelki zaradi znižanja prometnega davka močno pocenili. Bilo je nekaj odločnih »službenih« reakcij, na primer Zveze svobodnih sindikatov Slovenije pa Socialdemokratske unije in drugih. Stranka demokratične prenove pa je

naslovlila na vlado kar pobudo za dopolnitev Zakona o prometnem davku. V dodanem 77. a členu naj bi vlado pooblastili, da lahko zmanjša ali odpravi prometni davek na osnovna živila in otroško obleko ter obutev. Začasno seveda, in takrat, ko bi sama ali pa sindikati ali zbornica ugotovila, da življenjski stroški prehitro rastejo.

Pobuda SDP je, kot nam je z zadovoljstvom povedal član stranke in poslanec Miran Potrč, že v vladini proceduri. Davčni sistem s takim predlogom, meni Potrč (in seveda SDP), ne bo porušen. Vlada bo z njim dobila možnost, da tudi z davčnim sistemom vodi aktivno socialno politiko, ki jo je sicer bolje voditi z aktivno razvojno in zaposlitveno politiko ter z ustreznimi proračunskimi sredstvi za socialne dajatve. Toda v sedanji gospodarski in socialni krizi, ko stroški za prehrano že prese-gajo polovico povprečnih dru-

žinskih prihodkov, je treba socialno politiko voditi tudi z davčno politiko. Manjši prihodek v proračun bo vlada lahko nadomestila s prihrankom pri manjših socialnih pomočeh, pravijo v SDP.

SDP se je zgledovala po podobni »rešitvi« pri prometnem davku na naftne derivate, kjer je vlada pooblaščenca, da lahko odstopa od zakonsko določene višine prometnega davka.

Vlada je ob sprejemanju zakona o prometnem davku pripombe poslancev glede obdavčitve vsega zavračala z argumentom, da mora davčni sistem zajeti vse izdelke, brez izjem, socialne probleme pa da je najboljše reševati s sistemom socialnih pomoči. Zdaj z zanimanjem pričakujemo njeno reakcijo na številne pozive in na konkreten predlog, naj spremeni davčno obremenitev najnujnejše prehrane in otroške obleke in obutev.

Boris Rugelj

Rekli so:

Politik, ki se ne zanima za gospodarstvo, je morda idealist, je pa sila nevaren politik.

Milan Vidmar

Najprej ti slečejo hlače, potem ti pa še rečejo, da moraš zategniti pas.

Žarko Petan

Kdor nič nima, ne more dati, kdo pa bi za silo imel, zaklepa s principi, ki so bili od nekad najboljša ključavnica.

Ivan Cankar

Če so vam včeraj nekaj obljubili za jutri, ta jutri ne pomeni danes, ampak jutri.

Dušan Radović

REŠITEV SE IMENUJE OŽIVITEV GOSPODARSTVA

Za slovensko turistično gospodarstvo je bilo lansko leto tako neprijetno, kot še ni bilo nobeno leto doslej. Vojna je odgnala goste in z njimi vred tudi vso načrtovan dohodek. Zato so se številne hotelsko-turistične organizacije, ki so se že tako ali tako težko prebijale iz sezone v sezono, znašle na samem robu preživetja. In ob tem, ko mnogi ne vedo, kje vzeti denar za plačevanje računov in kako priti vsaj do zajamčenih osebnih dohodkov, se že soočajo s pripravami na novo turistično sezono.

O tem, kaj si lahko obetamo od slovenskega turističnega gospodarstva v prihodnjih mesecih in kako se bo znova postavilo na noge, smo se pogovarjali z Ingom Pašem, slovenskim ministrom za turizem in gostinstvo. Seveda nas je v prvi vrsti zanimalo, kaj je vlada storila za preživetje tistih, ki jih je vojna najbolj prizadela.

»Mesečno zagotavljamo sredstva za ohranjanje delovnih mest tistim delavcem, ki so začasno nezaposleni oziroma doma na čakalju. Sicer pa je vlada do sedaj namenila podjetjem in zasebnikom kot nadomestilo za nastalo posredno vojno škodo že več kot 100 milijonov tolarjev. V okviru proračunskih možnosti bomo prednostno obravnavali razvojno-sanacijske programe prizadetih podjetij in poskrbeli za nujna tekoča likvidnostna sredstva. Za pripravo turistične sezone se bomo potrudili, da bomo zagotovili posojila v višini 700 milijonov tolarjev,« pravi minister Ingo Paš.

Kako je s promocijo Slovenije in njene ponudbe na tujih trgih?

»Načrtno obveščanje in animiranje tujega trga poteka vse od meseca novembra preteklega leta, še najbolj inten-

levizija. Seveda vsega tega ne gre pripisati le sejmskim predstavitev, ampak predvsem temu, da spremljajo in izrabljajo radovednost, ki so jo v javnosti vzbudili dogodki v Sloveniji. Za velik del evropske javnosti pomeni Slovenija novo turistično deželo. Za promocijo izrabljamo tudi dogodke, ki so povezani s kulturo in športom, denimo muzejsko razstavo v Parizu, Kranjsko Goro, Pohorje, najbolj pa olimpijske igre. Mnogi projekti, ki bodo predstavili posamezne zvrsti ponudbe, še čakajo na odobritev potrebnega denarja. Seveda pa so naložbe v propagando potrebne takoj, to je sedaj, saj se v teh mesecih sklepajo pogodbe.«

»Bomo v prihodnje gradili turistično gospodarstvo bolj na tujih kot na domačih gostih?»

»Med dejavniki, ki vplivajo na turizem, je vsekakor odločilna kupna moč prebivalstva oziroma življenjski standard. Kako je z našim standardom, ni potrebno posebej razlagati. Hoteli in drugi ponudniki se sicer prilagajajo domačim razmeram, vendar so tudi tu pragovi, preko katerih ne morejo. Gospodarska kriza je zaskrbljujoča tudi zato, ker dežele z nizkim standardom za tujski turizem niso privlačne. Tako smo v začaranem krogu. Zato je rešitev, tako za domači kot tujski turizem, le v hitri oživitvi gospodarstva.«

»Koliko časa bomo potrebovali, da bomo dosegli stanje, kakršno je bilo denimo leta 1990?»

»Turizem, kakršen je bil lani, je preteklost, ki se zaradi

spremenjenega povpraševanja ne more povrniti. Če govorimo samo o številu gostov, potem lahko predvidevamo, da jih bo v dveh letih toliko kot prej, vendar bo prišlo do njihove večje prerazporeditve preko celega leta. Več bo izletnikov in poslovnih gostov, manj masovnega turizma. Za to, drugačno povpraševanje pa je potrebno oblikovati tudi ustrezno ponudbo. Ta zahteva investicijska sredstva, resda manjša, pa vendar. Zato iščemo vse možnosti, da bi prišli do sredstev za spodbujanje razvoja turizma.«

»Kolikšen devizni priliv od turizma pričakujete v letošnjem letu?»

»Približno 550 milijonov dolarjev.«

»Glavne kratkoročne naloge?»

»Predvsem razrešitev finančnih težav, v katerih je turistično gospodarstvo, in oblikovanje sistema za učinkovito promocijo vsega tistega, kar lahko ponudimo. S tem v zvezi bo potrebno v tujini oblikovati slovenska turistična predstavništva.«

»Pa dolgoročne?»

»Izdelati moramo strategijo razvoja turizma v Sloveniji in seveda zagotoviti tudi njeno izvajanje.«

»Sindikalni delavci pravijo, da zanje nimate časa, da vas pogosto vabijo, pa v glavnem zastoj.«

»S časom je res križ, vendar doslej še nikomur nisem odklonil razgovora. Zgodi pa se, da moram kdaj razgovor opovedati, vendar samo zato, ker moram sodelovati na sejah organov, katerih član sem.«

Andrej Ulaga

Minister Ingo Paš

zivo pa sedaj v februarju. Naše turistično gospodarstvo se predstavlja predvsem na sejmi in borzah. Tako smo bili doslej v Londonu, Utrechtu, Stuttgartu, na Dunaju, pravkar pa smo v Münchnu. Udeležili se bomo vseh sejmov in borz po kalendarju, ki ga je sprejelo turistično gospodarstvo v okviru Gospodarske zbornice Slovenije. Odmevnost naših nastopov je v javnih medijih zelo velika in pozitivna, saj o naši ponudbi poročajo vsi najuglednejši časopisi pa tudi te-

Kakšne in kolikšne izhodiščne plače (2)

ALI PETINA PLAČE REŠUJE PROBLEME

Piše: Ilija Juranič

Izhodiščne plače za negospodarske dejavnosti se določajo drugače kot v gospodarstvu in tudi njihova valorizacija je drugačna. Določene so v odstotnem razmerju s pričakovano povprečno plačo v gospodarstvu, a ta se izračuna iz dva meseca starega podatka o doseženi povprečni plači v gospodarstvu, povečani za del pričakovanega povečanja. O povečanju povprečne plače se sklepa na podlagi razlike med zadnjo in predzadnjo znano povprečno plačo v gospodarstvu. Na ta način je zastojanje izhodiščnih plač za negospodarske dejavnosti vgrajeno že v izračun. To ima v sedanjem trenutku že prav akutno obliko in

prav zato so, kot kaže, vladni misleci prišli na idejo, da bi ta razkorak razrešili z 20-odstotnim znižanjem izhodiščnih plač v gospodarstvu. Problem zaostruje še dejstvo, da je vlada za vse negospodarske dejavnosti, razen za upravne uslužbence, v celoti izkoristila možnost 20-odstotnega znižanja izhodiščnih plač. To možnost kot izjemno predvideva kolektivna pogodba za negospodarske dejavnosti, vendar je omejena na tri mesece in ta rok je v januarjem potekel. Vlada prav zdaj poskuša doseči, da bi tako znižane izhodiščne plače uveljavila tudi še vnaprej. V mesecu decembru so bile izhodiščne plače v gospodarstvu, v negospodarskih dejavnostih in v znižani verziji po tarifnih razredih takšne:

	SKPG	KPND	%	-20 %	%
I.	16.686	14.482	86,8	11.586	69,4
II.	18.362	15.980	87,0	12.784	69,6
III.	20.506	17.978	87,7	14.382	70,1
IV.	22.862	19.975	87,4	15.980	69,9
V.	25.863	22.472	86,9	17.978	69,5
VI.	30.868	26.767	86,7	21.573	69,9
VII.	35.044	30.462	86,9	24.370	69,5
VIII.	41.722	36.455	87,4	29.164	69,9
IX.	50.051	43.696	87,3	34.957	69,8

Izhodiščna plača za negospodarske dejavnosti zaradi napačnih izhodišč izračunavanja ne dosega izhodiščnih plač v gospodarstvu in razlika se povečuje iz meseca v mesec. V korist negospodarskih dejavnosti bi se zniževala le v primeru, da se v določenem obdobju življenjski stroški ne bi povečevali, plače v gospodarstvu pa naraščale. Vendar je to pravljica o Indiji Koromandiji. V decembru so izhodiščne plače v negospodarskih dejavnostih po tarifnih razredih dosegle med 86,7 in 87,7 odstotka izhodiščnih plač v gospodarstvu. Prava katastrofa so stvarno uporabljene, za 20 odstotkov znižane izhodiščne plače v negospodarskih dejavnostih. Te znašajo le 69,4 do 70,1 odstotka izhodiščne plače na podlagi določb Splošne kolektivne pogodbe v gospodarstvu. Če znižane izhodiščne plače v negospodarskih dejavnostih primerjamo z izhodišnimi plačami na podlagi kolektiv-

nih pogodb dejavnosti, ugotovimo, da stvarne izhodiščne plače v negospodarskih dejavnostih ne dosega niti polovice tistih v nekaterih gospodarskih dejavnostih. Res je sicer, da se tudi v gospodarstvu uveljavlja izjemno znižanje izhodiščnih plač do 20 odstotkov, vendar to v posameznih podjetjih in ne v celotni dejavnosti. To se zgodi v primeru, če bi bilo zaradi izplačila celotne izhodiščne plače ogroženo poslovanje podjetja. V negospodarskih dejavnostih je vlada to izjemno znižanje uporabila za vse dejavnosti, razen za svoje uradnike.

Izhodiščne plače v tem trenutku nimajo tiste in takšne vloge, kot jim je bila namenjena ob uvajanju kolektivnih pogodb. Postati bodo morale usklajen mehanizem za urejanje materialnih pravic delavcev z enakomernim delovanjem in valorizacijo ali pa bodo postale odveč.

(Konec)

Opozorilna stavka bo 18. marca

Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije je že večkrat pozval vlado in njene resorje na pripravo programa, ki bo zaustavil propadanje kovinske in elektroindustrije Slovenije in s tem slabšanje socialnega položaja delavcev. Pri tem je bilo zahtevano:

- da se ukine zakon o plačah in odpravi administrativno urejanje plač.
- da se sprejme zakon o uresničevanju kolektivnih pogodb in zagotovi pravna varnost delavcev.
- da se aktivirajo zahteve ZSSS in Gospodarske zbornice Slovenije za razbremenitev gospodarstva.
- da se zajamčene plače povišajo v skladu z življenjskimi stroški.
- da dohodnine ne plačujejo delavci, ki prejemajo zajamčene OD.
- da se ukine prometni davek na osnovne življenjske potrebnosti (olje, kruh, mleko...).
- da se na skupščini R Slovenije glasuje o nazaupnici vladi Republike Slovenije.

Ker vlada tudi v okviru pogajanj o socialnem paktu še naprej vztraja pri svojih stališčih in nikakor ne upošteva dosedanjih predlogov in zahtev SKEI in ZSSS, je IO SKEI na seji 19. januarja 1992 sprejel naslednje

SKLEPE:

1. Začne se s postopkom za pripravo splošne stavke v kovinski in elektroindustriji Slovenije.
2. Izvršni odbor SKEI se preimenuje v stavkovni odbor. Izvršni odbori v podjetjih se preimenujejo v stavkovne odbore.
3. V skladu z zakonom o stavki in stavkovnimi pravili se v podjetjih prične postopek pridobivanja soglasja za izvedbo splošne stavke.

Na podlagi zahtev sindikatov v podjetjih dejavnosti bo splošna stavka v podjetjih kovinske in elektroindustrije Slovenije 18. marca 1992 od 7.00 do 9.00 ure.

Izvršni odbor sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije
Albert Vodovnik

Čakanje se ni splačalo

Svet svobodnih sindikatov je na seji v Radovljici 23. januarja sprejel štiri zahteve in jih poslal vladi in parlamentu Republike Slovenije. Svet je sklenil, da bodo na odgovore počakali do 15. februarja in po izteku roka sklepali o nadaljnjih potezah, med katerimi so še posebej omenili splošno opozorilno stavko.

Tri tedne po seji javnost nima nobenega dokaza, da se je vlada ustrašila groženj Svobodnih sindikatov, čeprav so njihove zahteve podprli tudi drugi sindikati in z njimi enotno pogojevali začetek pogajanj o socialnem paktu. Omembe vreden je le vladin predlog za spremembo spornega zakona o omejevanju plač, ki pa seveda sindikatov ne zadovoljuje. Ministri si niso vzeli časa niti za pogovore s sindikalisti in gospodi iz zbornice. Ti pogovori so stekli zaradi pričakovanja obeh partnerjev, da bo vlada naredila prvi korak k socialnemu premirju. Socialni pakt namreč potrebuje vlada, da bi v miru delala tisto, kar prebivalci Slovenije od nje pričakujemo že drugo leto.

Tudi predsedstvo Svobodnih sindikatov je skupaj s predsedniki sindikatov dejavnosti in območnih organizacij ta teden formalno ugotovilo, da vlada ni ustregla nobeni od sindikalnih zahtev. Priprave na socialni pakt kažejo po mnenju Dušana Semoliča namero vlade, da vse sindikate izloči iz igre oziroma dejanskih procesov odločanja o polo-

žaju delavcev in o izboljšanju stanja v gospodarstvu. Gregor Miklič ugotavlja očitno nepriljubljenost vlade za zmanjšanje proračuna in spremembo ekonomske politike, ki gradi samo na negativnih kazalcih gospodarske rasti in lahko povzroči podvojitve nezaposlenosti do konca letošnjega leta in v nekaj mesecih prepolovi plače, ki večini delavcev več ne zadoščajo za preživetje.

Kljub temu, da pogovori uradno še niso prekinjeni, pa zdaj v uspešen izid pogajanj o socialnem paktu nihče več ne verjame. Nekatere napovedi kažejo, da se bo zbornica in večina sindikatov že v nekaj dneh odrekla neplodnim razpravam, ki dozdaj niso koristile nikomur.

Delavci energetike so 18. februarja vzorno organizirali opozorilno stavko v svoji dejavnosti. Njihov resorski minister dr. Miha Tomšič jih je za organizacijo stavke pohvalil, njihove zahteve pa izkoristil za zaostritev spora s predsednikom vlade in ministrstvom za trg in splošno gospodarske zadeve.

Najnovejša raziskava javnega mnenja kažejo, da skoraj polovica anketiranih podpira splošno stavko, četudi je ta najostrejša oblika sindikalnega boja. Za primerjavo lahko povemo, da je

pred dvema letoma takšno stavko podpiralo le 10 odstotkov vprašanih.

Kljub temu, da zazdaj še nihče ni prižgal zelene luči za splošno opozorilno stavko, bodo republiški odbori sindikatov dejavnosti v prihodnjih dneh verjetno obnovili organizacijske priprave za stavko in se oklicali za stavkovne odbore. Sindikati bodo do konca meseca izmerili pripravljenost članstva za stavko, in ker se do takrat nič ne bo zgodilo, lahko pričakujemo, da bomo opozorilno stavko oklicali za drugo polovico meseca marca. Stavka pa bo prav verjetno splošna in bo zajela sindikate, povezane v Zvezo svobodnih sindikatov. Stavki bodo povabljeni tudi drugi sindikati, in v tem trenutku je zelo verjetno, da se bo večina (z izjemo Neodvisnosti) pozitivno odzvala. Stavka bo imela vse značilnosti klasične sindikalne in vendar tudi nekaj obeležij politične stavke. Zavestno zamenjamo možnost, da bi skupščina po hitrem postopku sprejela predlog ustavnega dopolnila, s katerim bi razveljavila tisti del ustave, ki državni svet opredeljuje kot drugi zbor parlamenta, v katerem so zastopani tudi sindikati.

Razmišljanja sindikalnih funkcionarjev kažejo izrazito zavest

o nujnosti nekaj urne oziroma enodnevnne demonstracije moči največje sindikalne organizacije na Slovenskem. Za zdaj naglas ne razmišljajo o splošni stavki, ki bi trajala do izpolnitve zahtev, saj vedo, da bi bila takšna stavka bumerang za delavce, ki nimajo možnosti nadomestiti izgubljenega zaslužka. Posamezni sindikalisti so razmišljali celo o popuščanju nasprotni strani za tiste zahteve, ki v teh težkih časih nimajo materialnega pokritja.

Republiški parlament, ki je sprejel kup predpisov, ki so poslabšali položaj delavcev, bo znova zasedal 4. in 5. marca in takrat mora odločiti o večini sindikalnih zahtev. Sindikalisti so v teh dneh spoznali neplodnost razlikovanja med zakonodajno in izvršno oblastjo, saj imajo v obeh odločilno besedo iste delavcem nenaklonjene stranke.

Če na tej seji parlamenta Svobodni sindikati znova ne bodo dobili nobene pritrditve, bo potrebna opozorilna stavka. Če tudi po njej sindikati ne bodo dobili nobenega odziva, bo kljub škodi, ki jo bodo utrpeli delavci, treba začeti razmišljati tudi o pravi stavki, ki bo trajala do izpolnitve zahtev in ki bo imela prvotno razsežnost.

Franček Kavčič

Informacije Za preživetje iz SKEI

SKEI Železarne Jesenice je na razširjeni seji izvršnega odbora obravnaval aktualno problematiko v Železarni Jesenice (posledice in rezultati reorganizacije, poslovanje v prihodnje, finančni učinki), stanje glede tehnoloških presežkov in nerazporejenih delavcev, izvajanje kolektivne pogodbe (zaostajanje, izplačilo regresa), plače v februarju itd. Na informacijo vodstva podjetja so prisotni reagirali zelo kritično, saj se niso strinjali z navedbo, da bi s povečanjem sredstev za plače prišlo do še večjih likvidnostnih problemov v Železarni. Opozorili so na neurejenost odpravnin, pogodb o zaposlitvi, listin za manj izplačane OD, pogodb za delo sindikata, plačila delovnih sobot in zaposlovanja delovnih invalidov.

Pri odprodaji počitniških objektov naj bi bili udeleženci vsi delavci železarne, ne pa država. Poudarili so, da bo potrebno na republiški ravni formirati revizijsko komisijo, ki bo pregledala poslovanje podjetja.

Dosedanje pravno pomoč SKEI Slovenije so ocenili kot zelo uspešno in jo bodo zato uporabljali še naprej, predvsem pri pogajanjih o kolektivni pogodbi.

Strinjali so se s sklepom ZSSS, da se ne bodo pogajali o socialnem paktu, dokler vlada ne odpravi zakona o plačah in pripravi zakon o kolektivnih pogodbah in povečanju zajamčenega osebnega dohodka.

Vodstvo SKEI Slovenije je pri podpredsedniku izvršnega sveta skupščine R Slovenije dr. Ocvirku organiziralo razgovor o aktiviranju kovinske industrije Slovenije (zajeta je bila tudi problematika železarjev), možnosti ohranjanja in odpiranja delovnih mest ter tudi o zaščiti slovenske industrije. Pogovoru je prisostvoval tudi Edo Kavčič iz Železarne Jesenice.

Prisotni so poslali Ministrstvu za šolstvo in šport Republike Slovenije protest zaradi racionalizacije mreže šol na Gorenjskem.

Vladimir Bizovičar

Kratkoročno bomo preživeli že z več kruha, dolgoročno pa le z več znanja

Sposobnost, znanje, spretnost in obvladovanje so pogoji za uspešnost. Ko imamo v mislih uspešnost sindikata v tem postsocialnem času, pa ta trditev velja toliko bolj. To je čas zmede, nove samopašnosti, kanibalške politike, brezkompromisne ostrine in totalne arogance. Da pretiravam? Ne. Mar ni vseh dosedanjih konfliktov sindikatov z novo oblastjo spodbudila prav vzvišena aroganca oblastnikov do delavskih predstavnikov in dosledno nespoštovanje kolektivnih pogodb, ki so jih sami podpisali?

In nič ne kaže, da bi utegnili biti boljše. Torej se moramo usposabljati tem oblastniškim maniram primerno.

1. V prvi vrsti to pomeni, da moramo pregledno, podrobno in primerjalno poznati vse svoje pravice, ki so zapisane ali izhajajo iz državnih normativnih aktov.

Poznati moramo tudi temeljno delavsko zakonodajo sosednjih dežel, na katero se pogosto neargumentirano oblast sklicuje.

Temeljno izhodišče: kar nam zakonodaja nudi, nam nobena oblast ne bo dala sama, ker je to proti njeni naravi. Argumentirano sklicujoč se na zakonodajo, si bomo vse morali vzeti sami.

2. Dojeti moramo in se sprijazniti z dejanskim političnim vzvodjem parlamentarne demokracije, ki pogosto nima ničesar skupnega z delovanjem legalnih institucij sistema. Spoznati moramo delovanje lobijev, neformalnih skupin, medijskih vojn, institucijo izsiljevanja, koncesij, korrupcije in drugo.

Uporabnost: da bomo razumeli dogajanje, argumentirano razkrinkovali in sami uporabljali nekatere od neformalnih metod.

3. Naučiti se moramo komunicirati med sabo, s partnerji, z nasprotniki in z javnostjo. Dokončno se moramo posloviti od dogme, da imamo vedno prav, in sprejeti časno resnico, da imamo prav samo, če je to koristno za naše člane. Javno pogovarjanje, poslušanje, ugovarjanje, izjavljanje, demantiranje, razlaganje so veščine, ki presegajo sposobnost tistih, ki poznajo le 4000 slovenskih besed.

Nauk: Ni vsa modrost v besedici kaj. Pomembno je tudi kako. Kronično nam primanjkuje jezikovne kulture.

4. Usposobiti se moramo za pogajanje. Pogajanja ne morejo biti le pogovori izključujočih razlagalcev svojih resnic. Pogajati se, pomeni

prodajati svoje argumente za čimvišjo ceno, pri čemer mora imeti kipec vedno prav – kakor pravijo trgovci.

Pogajanje je koncentracija argumentov, retorike, mimike, samoobvladovanja in taktike. To je igra, ki se jo je mogoče naučiti.

Naloga: ki se jo je treba naučiti, saj bomo imeli le toliko pravic, kolikor si jih bomo s pogajanjem priborili.

Tretjič, prihodnjič in zadnjič pa bom pisal o tem, kako si predstavljam oblike usposabljanja in izobraževanja v Svobodnih sindikatih.

Doro Hvalica

Aktiv sindikatov Svobodnih sindikatov začena priprave na opozorilno stavko

Zvezi Svobodnih sindikatov Slovenije in Samostojnih sindikatov Hrvaške podpisali sporazum

Dragutin Lesar za Samostojne sindikate Hrvaške in Dušan Semolič za Svobodne sindikate Slovenije sta ta teden v Zagrebu podpisala sporazum o medsebojnem sodelovanju obeh organizacij.

Dušan Semolič je po podpisu izjavil, da pot v Evropo ni mogoča brez močnih in priznanih sindikatov, ki imajo vpliv na odločanje o položaju delavcev v svoji državi. Dragutin Lesar pa je dodal, da je to prvi mednarodni sporazum med katerimi od držav bivše Jugoslavije in da bodo podobni sporazumi čez čas verjetno podpisani še z drugimi demokratičnimi sindikati s tega območja.

J. P.

ZVEZA SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE
in
ZVEZA SAMOSTOJNIH SINDIKATOV HRVAŠKE
sklepatata

SPORAZUM o medsebojnem sodelovanju

1. S tem sporazumom Zveza svobodnih sindikatov Slovenije in Zveza samostojnih sindikatov Hrvaške (v nadaljnjem besedilu: sindikalni organizaciji) opredeljujeta medsebojno sodelovanje predvsem pri urejanju problematike delavcev in članov obeh sindikalnih organizacij, še zlasti v zvezi z nastankom držav Slovenije in Hrvaške.

2. Obe sindikalni organizaciji se bosta pri svojih oblastnih in drugih organih zavzemali, da bo meja med državama čimmanjša ovira pri pretoku blaga, kapitala in delovne sile.

3. Sindikalni organizaciji bosta po potrebi oblikovali skupna delovna telesa za izmenjavo in usklajevanje stališč pri pripravi zakonov in drugih aktov, ki jih bosta sprejemali obe državi glede urejanja vprašanj, ki so skupnega interesa.

4. Obe sindikalni organizaciji bosta okrepili stike s sindikalnimi organizacijami evropskih držav s ciljem, da bi te vplivale na vlade teh držav za

vođenje takšne politike, ki bo prispevala h gospodarski obnovi in vzpostavitvi evropske delovne in socialne zakonodaje v neodvisnih državah Slovenije in Hrvaški.

5. Sindikalni organizaciji bosta obojestransko zagotavljali ugodnosti članom ZSSS v Hrvaški in članom ZSSH v Sloveniji, ki so zaposleni v dislociranih delovnih enotah, v času, dokler ne bo urejen pravni status podjetij in organizacij, ki imajo sedež v eni državi in svoje dele v drugi državi.

Obojestranske ugodnosti članom zajemajo naslednja področja:

- brezplačno individualno pravno pomoč članom,
- zastopanje članov v stečajnih postopkih,
- strokovno pomoč pri sklepanju in uresničevanju kolektivnih pogodb v podjetjih in organizacijah,
- organizirano ugodno nabavo v trgovskih organizacijah ali sindikalnih združenjih.

6. Pri reševanju konkretnih in specifičnih vprašanj, ki so povezana z dnevno migracijo delavcev preko državne meje, bodo medsebojne stike vzpostavile obmejne območne organizacije ZSSS in občinska sindikalna poverjeništa ZSSH.

7. Sindikalni organizaciji si bosta v skladu z veljavnimi meddržavnimi pogodbami pomagali pri razreševanju premoženjskoprvnih vprašanj pri objektih delavskega turizma v eni in drugi državi.

8. Z vsebino tega sporazuma bosta obe sindikalni organizaciji seznanili vse ravni in oblike svoje organiziranosti.

9. Ta sporazum začne veljati takoj, ko ga podpišeta predsednika obeh organizacij.

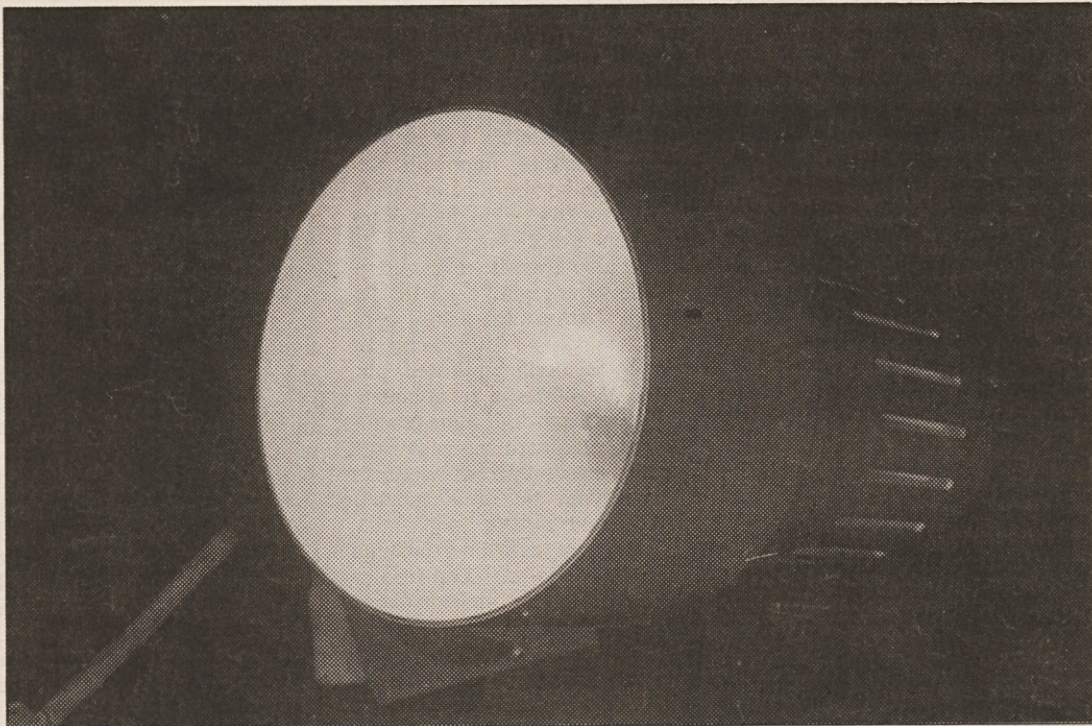
Zveza samostojnih sindikatov Hrvaške
predsednik:
DRAGUTIN LESAR

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije
predsednik:
mag. DUŠAN SEMOLIČ

Je stavka energetikov res uspela?

Sindikati delavcev energetike se je izkazal in celo minister mu je dal priznanje za vzorno organizirano stavko – Po stavki pa bo verjetno vse postarem, saj je vlada ujeta v kolesnice, ki ne vodijo k rešitvam v korist delavcev

Splošna opozorilna stavka delavcev energetike objektivno pomeni začetek organiziranega pritiska sindikatov za veljavo kolektivnih pogodb. Priznanje ministra dr. Mihe Tomšiča, ki v imenu vlade »igra« sindikalnega nasprotnika, sem omenil zato, ker minister ni pravi naslov in ker zahteve energetikov segajo tako do vlade v celoti kot do parlamenta. Minister Tomšič je pomanjkanje razvojnega koncepta energetike in neizvajanje sprejete politike na tem področju pripisal vladi, s pristavkom, da že dalj časa zaman zahteva pogovor z Lojzetom Peterletom. Minister je okrcal tudi ministrstvo, ki ga je do nedavna vodil odstopljeni Maks Bastl, in dejal, da se že nekaj časa brezuspešno ograjuje od cenovne politike na področju energetike, ki jo očitno vodi vlada in omenjeno ministrstvo za trg. Dejajle je tudi, da je politika vlade na celotnem področju gospodarstva negotova, kar pomeni, da se bo težko pogovarjati o delu, ki ga predstavlja energetska gospodarstva.

Stavka energetikov je bila medijsko odmevna bolj, kot so pričakovali njeni organizatorji, za katere ta trenutek ni mogoče trditi, da so bolj kot za svoje zahteve stavkali zaradi skupne politike Svobodnih sindikatov. Vlada je danes, ko pošiljamo ta članek v tiskarno, dala prve odgovore na sindikalne zahteve in jutri (21. februarja), ko je napovedan začetek pogajanj, bomo zvedeli, ali je ponudila dovolj, da bodo predstavniki sindikata sedli za pogajalsko mizo. Ker vlada vztraja pri zakonu o omejevanju plač, ki onemogoča panožno kolektivno pogodbo (to pa je osrednja zahteva sindikata energetikov), težko verjamemo v možnost zblizanja pogledov na problematiko, zaradi katere so se delavci zatekli k opozorilni stavki. Franc Druks, predsednik sindikata je v TV dnevniku 18. februarja izrecno zavrnil možnost sindikalnega popuščanja in dopustil možnost pogajanj, za kar pa ne zadošča le dobra volja obeh sprtih strani.

Opozorilna stavka energetikov je pokazala, da je javnost zavedena glede višine osebnih dohodkov delavcev v energetiki. Decembrski osebni dohodki so bili v povprečju le 10,2 odstotka večji od tistih v gospodarstvu, v distribuciji električne energije pa so za gospodarstvom celo zastajali. Po ocenah ministrstva za energetiko bi za 100-odstotno veljavo kolektivnih pogodb morali sredstva za osebne dohodke v elektrogospodarstvu povečati za 71,6 odstotka, v Rudniku lignita Velenja za 45,3 odstotka in v rudnikih rjavega premoga za 54,8 odstotka, naftno in plinsko gospodarstvo pa sta nad ravnijo iz kolektivne pogodbe. Tolikšno povečanje bi povzročilo le 5-odstotno povišanje cen električne energije. Javno mnenje, ki je krivično do energetikov, bo kljub korektnosti večine medijev težko popraviti, če po stavki in po javno objavljenih uradnih podatkih sekretarka sindikata Nedovnisnosti Alenka Orel energetike označuje za monopoliste, ki so imeli lani 50 odstotkov višje plače kot delavci v industriji in rudarstvu. Na koncu njenega pisma, ki ga je Dnevnik objavil dan po stavki, je zapisala, da bi delavci v takih dejavnostih lahko stavkali tudi kasneje.

Sindikati delavcev energetike je zahteval tudi reševanje presežnih delavcev, skladno z zakonom. Miha Tomšič je na tiskovni

konferenci dejal, da so doslej ravnali tako in da se je število delavcev v rudnikih zmanjšalo z 10.300 na 8.300, v elektrogospodarstvu pa za 10 odstotkov. Ministrstvo meni, da bodo tako ravnali tudi v prihodnje, zato je odveč sindikalna bojazen za tiste odvečne delavce, ki jih napovedujejo najnovejše študije, ki so jih izdelali avstrijski strokovnjaki.

Stavka se je iztekla in dan kasneje so bili z njo zadovoljni prav

vsi. Drugi teden bomo videli, kaj je kdo z njo dosegel in koga bo zaradi (ne)doseženega bolj bolela glava.

Škoda zaradi opozorilne stavke delavcev energetike ni velika. Minister je distributerjem pravočasno naročil uvoz manjajoče energije in zahteval nemoženo preskrbo vseh, z izjemo velikih neplačnikov. Po vsem, kar vemo, je stavko povzročila vlada, ki je zavlačevala z odgo-

vori na sindikalne zahteve. Prav bi bilo, da škodo plača iz sredstev, ki so v proračunu rezervirana za njene potrebe. Kot že ničkolikokrat pa bomo verjetno slabo delo in neodgovornost znova plačali vsi porabniki s ceno ene ali druge vrste energije.

Franček Kavčič

Podpiramo opozorilno stavko

Predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije podpira opozorilno stavko, ki jo 18. februarja organizira Sindikat dejavnosti energetike Slovenije, ker vlada Republike Slovenije ni upoštevala zahtev delavcev te dejavnosti.

Opozorilna stavka delavcev energetike pomeni pričetek uresničevanja sklepa o napovedi organiziranja stavk v sindikatih, združenih v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, če vlada RS do 15. februarja ne bo predlagala ukinitve zakona o plačah, sprejema zakona o uresničevanju kolektivnih pogodb in spremembo zakona o zjamčenih plačah ter sprejela ukrepe za izboljšanje gospodarjenja in razvoja, za povečevanje socialne in materialne varnosti delavcev in za povečevanje možnosti za zaposlovanje delavcev.

Ker vlada Republike Slovenije do roka zahtevam Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ni ugodila, smo Svobodni sindikati Slovenije skladno s svojimi sklepi pričeli priprave na splošno opozorilno stavko.

Predsedstvo sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Začetek sodelovanja

Dan po podpisu sporazuma o medsebojnem sodelovanju med Zvezo samostojnih sindikatov Hrvaške in Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije so se v Rovinju sestali predstavniki obeh sindikalnih organizacij: Rajko Lesjak, Gregor Miklič in Milan Uroša ter Vesna Ivković, Marija Zuber, dr. Božo Žaja in Josip Pavič. Izmenjali so izkušnje na področju kolektivnega pogajanja in pogajanja o socialnem sporazumu. Govor je bil tudi o lastninski zakonodaji ter o odnosih med sindikati, vlado in gospodarsko zbornico.

Izkazalo se je, da smo v Svobodnih sindikatih Slovenije

na omenjenih področjih precej pred hrvaškimi sindikati, saj imajo naprimer velike težave pri registraciji kolektivnih pogodb. Naša prednost je tudi, da lahko vsaj delno sodelujemo pri delu skupščine RS in v njenih odborih, kar zadeva ekonomski in socialni položaj delavcev. Samostojni sindikati Hrvaške te možnosti nimajo. Ker vlada in hrvaška skupščina ne upoštevata zahtev in predlogov Zveze samostojnih sindikatov Hrvaške in zaradi velike medijske blokade bo ZSSH ta problem internacionalizirala. Pri tem je za pomoč zaprosila tudi Svobodne sindikate Slovenije.

Pavle Vrhovec

Odprto pismo Lojzetu Peterletu, predsedniku vlade

Spoštovani gospod predsednik!

Delavci v gozdarstvu Slovenije z velikim ogorčenjem doživljamo posledice nedavno sprejetega »Odloka o spremembi Odloka o upravljanju gozdov v družbeni lastnini, za katere Zakon o denacionalizaciji določa obveznost vračanja do izvedbe denacionalizacije«, saj ta Odlok pomeni likvidacijo nekaterih gozdnogospodarskih organizacij. V zvezi s tem je republiški odbor Sindikata gozdarstva Slovenije obravnaval in sprejel pobudo Sindikata GG Nazarje, da na Vas javno naslovimo naslednja mnenja in zahteve:

1. Sindikat gozdarstva Slovenije meni, da ste osebno odgovorni za zavajanje poslancev ob sprejemanju Zakona o začasnem prepovedi sečnje v gozdovih v družbeni lastnini predvsem glede odločitve, da se prvotna določila zakona razširijo tudi na bivše cerkvene in škofijske gozdove, in to zaradi pričakovane (dogovorjene?) politične koristi Vaše politične stranke.

2. Sindikat gozdarstva Slovenije meni, da ste osebno odgovorni in da ste prekoračili pooblastila pri sprejemanju »Odloka o spremembi Odloka o upravljanju gozdov v družbeni lastnini, za katere Zakon o denacionalizaciji določa obveznost vračanja do izvedbe denacionalizacije« in na ta način popustili pritiskom ene stranke. Kakšna je pri tem vloga Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije?

3. Sindikat gozdarstva Slovenije Vas poziva, da takoj poskrbite za odpravo ali spremembo vse zakonodaje, ki je v nasprotju z Zakonom o gozdovih. Namesto slepega prikimavanja lastni in drugim političnim strankam prisluhnite tudi stroki in na ta način, ob hkratni zaščiti interesov razlaščenih lastnikov, predlagajte takšne odločitve, ki bodo upoštevale vse posledice sprejetih odločitev (primer RUŽV).

4. Sindikat gozdarstva Slovenije meni, da ste osebno odgovorni, ker dopuščate, da na podlagi političnih odločitev prihaja do namernega uničevanja organizirane gozdne proizvodnje, kar ima za posledico izpad dohodka, davkov, povečan pritisk na sredstva za primere brezposelnosti, odpira vrata za črne zaposlitve, za delo v gozdu neusposobljenih ljudi. Ali veste, da je v času, odkar velja moratorij, v gozdu pustilo svoja življenja že 11 ljudi, da je po podatkih fakultete od 1. 1. 81 do 1. 9. 91 izgubilo svoje življenje 161 ljudi, ki so nestrokovno opravljali delo pri sečnji v privatnem sektorju, medtem ko je bilo število smrtnih žrtev med delavci GGO v istem obdobju manjše od desetine tega. Ni zgolj slučajno, da so se ogromna sredstva iz gozda namenjala prav za varno delo v gozdu.

Sekretar republiškega odbora Sindikata gozdarstva Slovenije
Marjan Ferčec

Proti odločbam zakona o reprezentativnosti sindikatov

Zakonsko urejanje kriterijev za določanje reprezentativnosti sindikatov in s tem zakonsko razvrščanje sindikatov na »pomembne in nepomembne« sindikate je nesprejemljivo, vprašljivo z vidika načela svobode sindikalnega organiziranja in škodljivo. Pomembnost (reprezentativnost) naj se ugotavlja sproti in na podlagi dejanske moči, vpliva in prodornosti posameznega sindikata v praksi, ne pa vnaprej in po določenih togih in neživljenjskih zakonskih kriterijih. Posebej takšni kriteriji, kakršni so sedaj predvideni v osnutku zakona, so več kot ponesrečen poskus normative ureditve tega področja, in bolj je biti brez zakona kot imeti takšnega. Kakršen koli zakon bi bil zlasti škodljiv v trenutku, ko je pravo sindikalno gibanje v smislu razvoja sindikalnega pluralizma šele v nastajanju, kajti zakon bi ta avtonomni proces brez dvoma nasilno preusmeril, ga zavrnil in zacementiral. Reprezentativnost bi bila namreč v tem trenutku na podlagi predvidenih kriterijev zakonsko priznana nekaterim sindikatom, ki si tega v resnici ne zaslužijo, kasneje pa bi bilo takšno anomalno stanje skoraj nemogoče popraviti.

Brez dvoma pa je nujno potrebno zakonsko urediti sam pravi status sindikatov, torej materijo, ki je deloma že nakazana v prvem delu osnutka zakona. Zato ta del zakona v načelu podpiramo.

Opozarjamo, da bi moral ta zakon, ki v prvem delu ureja pridobitev pravne osebnosti sindikata, v tej zvezi nujno urediti tudi vprašanje vrste pravne osebnosti in pravne narave sindikalne lastnine. Gre torej za vprašanje, ali je sindikat družbenopravno ali civilnopravno oseba, in s tem povezano vprašanje, ali so sredstva sindikata družbena lastnina ali lastnina civilnopravnih oseb (torej v bistvu zasebna lastnina).

V času, ko se je že začela dirka za pravico razpolaganja s sindikalno lastnino, v kateri zanimivo prednjači država (glej npr. stanovanjski zakon), in ko se prava dirka šele pričakuje, bi se bilo z eno samo samcato nedvoumno določbo v tem zakonu brez dvoma mogoče izogniti mnogim morebitnim krivicam in hudim prav-

nim in političnim sporom, do katerih bo v zvezi s temi vprašanji v nasprotnem primeru vsekakor prišlo.

Doslej veljavni predpisi, ki so urejali status sindikata in bodo v primeru, če ta zakon stvari ne bo uredil drugače, ostali v veljavi še naprej (po ustavnem zakonu lahko do leta 1993), so sindikate kot bivšo družbenopolitično organizacijo (DPO) obravnavali kot družbenopravne osebe, njihova sredstva pa kot družbeno lastnino, ki je tako tudi vpisana v zemljiško knjigo. Tak status pa je pravno gledano seveda nesmisel in ga je treba v bodoče urediti drugače. Sindikat je namreč tipičen primer organizacije, ki ima vse attribute civilnopravne osebe, katere bi morala imeti na sredstvih, s katerimi razpolaga, lastninsko pravico. Članstvo v sindikatu je prostovoljno, vedno pa se je financiral pretežno ali v celoti iz sredstev članarine in drugih lastnih virov, ki jih seveda po nobeni logiki ni mogoče šteti za družbena sredstva. Če torej želimo odpraviti dosedanje nesmisle in pravno logično urediti bodoči status sindikatov, je treba v ta zakon izrecno zapisati, da je sindikat civilnopravna oseba, ki ima na sredstvih, pridobljenih iz članarine in drugih lastnih virov, lastninsko pravico.

Pravno osebnost lahko organizaciji podeli le zakon in veljavna zakonodaja status civilnopravnih oseb zaenkrat izrecno priznava le verskim skupnostim in deloma društvom. Ker pa sindikat ni ne eno ne drugo, pa mu je treba tak status izrecno določiti v tem zakonu. V nasprotnem primeru se bo država ob lastninjenju brez dvoma neupravičeno polastila celotnega in ne tako majhnega sindikalnega premoženja, ki je, kot rečeno, zaenkrat formalnopravno tretirano kot družbeno premoženje. Bojimo se, da je to tudi očitno namen pripravilca tega zakona, ki so doslej zavestno ignorirali naša večkratna opozorila in opisanemu smislu. Tako imamo ponovno pred sabo osnutek, ki se jasnimi rešitvi navedenih ključnih vprašanj bodočega pravnega statusa sindikatov in njihove lastnine spet izogiba.

Poleg spornosti kriterijev za reprezentativnost zvez ali konfederacij

(npr. ugotavljanja številčnosti članstva) absolutno zavračamo predvsem tudi rešitve o avtomatičnem priznavanju reprezentativnosti na nižjih ravneh (panoga, dejavnost, občina, organizacija) vsem tistim sindikatom, ki jim je reprezentativnost priznana na ravni republike.

V praksi bi v tem primeru prihajalo do skrajno nesmiselnih situacij, ko bi se na posameznih nižjih ravneh naenkrat pojavili kot reprezentativni (z vsemi iz tega izvirajočimi pravicami in privilegiji) sindikati, ki na teh ravneh dejansko nimajo prav nobenega resnega vpliva in moči, čeprav je njihova »centrala« sicer lahko reprezentativna na ravni republike.

Če že uvajamo različne možne ravni reprezentativnosti poleg republiškega, potem nobenemu sindikatu na nobeni nižji ravni načeloma ta ne more biti dana sama po sebi na podlagi »zaslug« delovanja njegove »centrala« na republiški ravni, ampak si jo mora vsak sindikat na vsaki ravni priboriti sam, s svojim članstvom ter s svojo dejansko aktivnostjo in prodornostjo.

Če bi vsaki peščici članov kakega republiškega reprezentativnega sindikata že zakon avtomatično priznaval status reprezentativnega sindikata npr. v občini ali v posameznem podjetju, bi to po eni strani razvrednotilo smisel reprezentativnosti in po drugi strani s takšno umetno »pluralizacijo« sindikalnega gibanja povzročalo samo negativne in nobenih pozitivnih posledic. Vsaka nepomembna celica kakega republiškega sindikata v posameznem podjetju bi tako npr. lahko na podlagi svoje »zakonsko podarjene« in ne s svojimi dejanskimi rezultati dela priborjene reprezentativnosti blokirala sklepanje podjetniške kolektivne pogodbe in komplicirala druge oblike dogovarjanja med sindikatom in delodajalci. Do enakih nesmislov lahko takšen sistem priznavanja reprezentativnosti posameznim sindikatom in njihovim oblikam dela pripelje tudi na drugih ravneh reprezentativnosti (panoga, dejavnost, občina).

Povzetek stališč Konfederacije sindikatov 90

Z obiska pri bavarskih sindikatih

Sindikata v podjetju ni, pa vendar je

Če bi sodili zgolj po normah in po formalni organizacijski strukturi, bi lahko rekli, da v nemških podjetjih oziroma firmah sindikata ni. Tam pa je posredno, če ima sindikalne zaupnike izvoljene od članstva. Članstvo se o izvolitvi zaupnikov odloča samostojno. Te stvari nam je načelno razlagala **Cristiane Berger**, svetovalka DGB Bavarske, bolj konkretno pa so jih razložili aktivisti IG Metalla, s katerimi smo se srečali kasneje.

Bistvo nesporazumov in našega nerazumevanja izhaja iz prepletenosti vloge sindikalnih zaupnikov, ki so praviloma tudi člani obratnih svetov oziroma organov soupravljanja.

Sindikalni zaupniki se volijo na 20 do 25 članov. Delo opravljajo volontersko, v srednjih in večjih podjetjih pa tudi profesionalno. Podjetja plačujejo profesionalne sindikalne zaupnike praviloma na tisoč članov sindikata, izjemoma pa že na 600 ali celo 300 članov. Podjetniki odločajo o pogojih za delo zaupnikov, o sindikalnih pisarnah in tudi zaščita zaupnikov je odvisna od njih. Delodajalci so dolžni plačevati tudi sindikalne eksperte, ki v podjetja prihajajo od zunaj, da bi pomagali razčistiti sporna vprašanja med delavci in delodajalci. **Nismo daleč od resnice, če zapišemo, da so obratni sveti oziroma organi soupravljanja pravzaprav oblika udejanjanja sindikata v podjetjih.**

Nemški zakonodajalci so po drugi svetovni vojni hoteli politiko izgnati iz podjetij in onemogočiti ponavljanja napak nacionalsocialistične stranke iz obdobja med obema vojnama. Zato zakon prepoveduje delo sindikatov v podjetjih in njihovo vmešavanje v podjetja. V za-

konu tudi piše, da nečlani sindikata ne smejo biti zapostavljeni glede svojih pravic, ki izvirajo iz dela. Treba je omeniti tudi določbo iz ustave, po kateri se vlada ne sme vmešavati v odnose med delavci in delodajalci. Vse kar smo slišali na Bavarskem, pa seveda kaže drugačno sliko, saj bi sicer vlada stvari preveč prepuščala obema nasprotnima stranema, ki se v preteklosti (v škodo države) prevečkrat nista mogli sporazumeti.

Sindikati je nosilec liste kandidatov za člane obratnega sveta. Na listo praviloma postavi svoje zaupnike. **Sindikalna kandidatna lista na volitvah največkrat zmaga, zato ima DGB v podjetjih kar precejšen vpliv, ki pa je odvisen od števila delavstva, ki je včlanjeno v sindikat.** Če je v sindikat včlanjena večina zaposlenih, nima nihče drug možnosti za uspeh pri predlaganju kandidatne liste za volitve članov obratnega sveta.

Nemški sindikalisti so nas naučili, da njihova sindikalna organiziranost in delo ni skladno s prevladujočim načinom dela in mišljenja sindikalistov v Sloveniji. V najbolj razviti deželi Evrope imajo glavno vlogo sindikati dejavnosti oziroma panog, ki obvladujejo vse v zvezi s plačami in drugimi pravicami iz kolektivnih pogodb. Če se še enkrat vrnemo k ustavi in zakonom, ki prepovedujejo vmešavanje sindikata v podjetje, se nam zdi, da so bili nemški sindikalisti glede tega dovolj zviti, saj so s tem pravzaprav uveljavili rešitev, po kateri bitko z delodajalci vodi neodvisen in močan panožni sindikat. Gre za način dela velikih sindikatov dejavnosti, ki posredno v podjetjih nastopajo organizirano zlasti takrat, ko od

delodajalcev zahtevajo večje plače in druge pravice članstva.

Sindikalna članarina v Nemčiji znaša en odstotek od bruto plače in jo podjetja v celoti nakazujejo panožnim sindikatom na zvezni ravni.

Vsak od 16 sindikatov daje zvezi (DGB) 12 odstotkov zbrane članarine. Denar, ki se zbira le na zvezni ravni, se po posebnih ključih deli na organe sindikatov in DGB na nižjih ravneh. Ker sindikata v podjetju ni, mu ne pripada tudi nič od članarine.

Vsak od 16 sindikatov izdaja časopis, večina izhaja v obliki vezanih biltenov. Časopis predstavlja obliko povezovanja sindikata s članstvom in ga zato članstvo sprejema brezplačno. IG Metall izdaja še mesečnik za svoje funkcionarje. DGB izdaja revijo Quelle (izvir) za svoje funkcionarje v nakladi 376.000 izvodov. Stroške izdavanja in razpošiljanja časopisov krijejo sindikalne centrale.

Sindikati imajo močne službe za stike z javnostjo, ki skrbijo, da je sindikalna politika prisotna v vseh časopisih in radijskih ter TV programih. Bivši šef takšne službe bavarske DGB je zdaj urednik na TV Bavarske in njegova televizijska ekipa je eno dopoldne spremljala naše študijsko delo na seminarju v Höhenriedu. Ista ekipa je pred dvema mesecema spremljala obisk bavarske DGB v Sloveniji in na Hrvaškem.

V Nemčiji je okrog 26 milijonov zaposlenih delavcev, uslužbencev in uradnikov. Če upoštevamo članstvo DGB in drugih sindikatov, je v sindikatih le 40 odstotkov zaposlenih. Nemški sindikati se v zadnjih letih so-

očajo s padanjem števila članstva, do česar po njihovem mnenju prihaja zaradi visokih plač in visokega standarda. Ugotavljajo, da marsikdo več ne čuti potrebe po članstvu v sindikatu. Položaj nekaterih panog je tako dober, da izplačujejo 30 ali še več odstotkov več, kot znašajo minimalne plače, zapisane v kolektivnih pogodbah. Zaradi tega se med delavci, še bolj pa med uslužbenci zmanjšuje medsebojna solidarnost in zavest o enotnosti, s katero so v preteklosti dosegali večje pravice in ugodnosti. Nemški sindikalisti so prepričani, da izgubljajo pomen tudi zaradi procesov združevanja Evrope. Marsikaj od tistega, kar so dozdaj sindikalisti dosegali v boju z nemško organizacijo delodajalcev, je odzdaj odvisno od Evropske skupnosti in tudi od drugih internacionalnih organizacij.

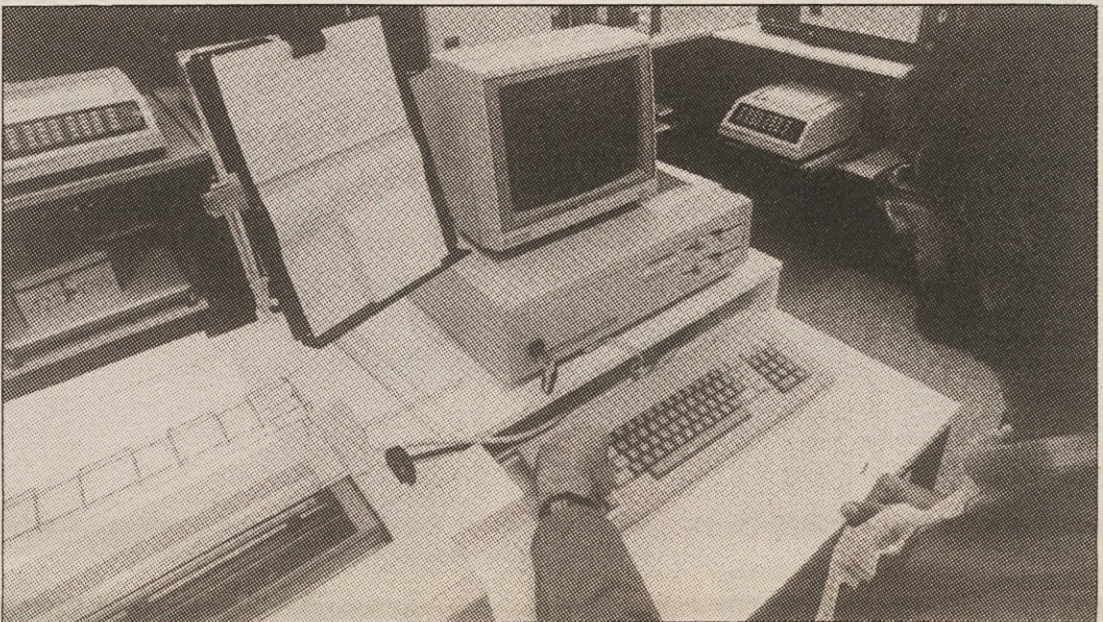
Konzervativne stranke so v Nemčiji in v večini njenih dežel ter na nižjih ravneh na oblasti že desetletje. Stranka krščanskih demokratov in z njo povezane manjše stranke imajo parlamentarno večino, ki otežuje metodo lobijev, s katerimi je DGB pritiskala na poslance v parlamentih. Cristiane Berger je lobije opisala kot metodo povezovanja DGB s partnerji, ki imajo podobne interese. Sindikati so na sestankih s poslanskimi klubi različnih strank pripravljali skupne predloge za parlament in jih potem skušali uveljavljati ne le prek poslancev te stranke, temveč tudi prek članov in funkcionarjev DGB, ki so bili izvoljeni v parlament na kandidatnih listah drugih strank.

Sindikati v Nemčiji ne omejujejo nobeni zakoni in tudi davkov ne plačujejo. Sindikati ne

smejo delovati kot podjetja in podjetij več ne ustanovljajo. Eric Schösser pa ni pozabil dodati, da je DGB imela lastno banko, konzum in veliko stanovanjsko podjetje. Vsa ta podjetja so se po nekaj letih začela razvijati po podjetniški logiki, nepovezano s cilji in politiko DGB. Nemška zveza sindikatov se je zato umaknila iz upravljanja vseh teh podjetij. Ustanovili pa so holdinško družbo, ki upravlja nemajhno sindikalno premoženje. Schösser misli, da sindikat in podjetje ne gresta skupaj.

Zdaj se v Sloveniji veliko govori o opozorilni in splošni stavki. Zadnja velika stavka v Nemčiji je bila leta 1986. Nemčija ima zdaj najmanj stavk in največ izprtih delavcev. To je tudi naslov sestavka, ki ga pripravljamo za prihodnjo številko.

Francšek Kavčič

Najnovejša oprema uradov za delo, kjer iskalec zaposlitve dobi računalniški izpisek z zahtevami delovnega mesta in naslovom delodajalca. Blizu je tudi telefon.

Urad za delo na Nemškem

Na povabilo največje nemške sindikalne zveze DGB smo se v začetku februarja 1992 udeležili seminarja o strukturi, nalogah in oblikah soočanja nemških sindikatov. Stroške seminarja, to je treba v teh časih posebej poudariti, je nosil gostitelj DGB.

Vzrok za takšne in tolikšne stroške, ki si jih je sam naložil DGB, je treba iskati v praktični in realistični naravi Nemcev. Čeprav je združenje Zahodne in postsocialistične Evrope politično še daleč, se DGB že pripravljata na čas, ko se bo to zgodilo. Njihova želja je enaka raven sindikalnih in socialnih pravic po vsej Evropi. In pokazali so nam, kakšna je ta raven v Nemčiji. Povedali so nam, da je od nas samih odvisno, kaj od tega bomo ali pa ne bomo prevzeli od njih.

Ena najpomembnejših postaj med seminarjem v Nemčiji je bil obisk v Münchenskem uradu za delo. Ker DGB v Nemčiji nekaj velja, so se vrata Arbeitsamta za nas široko odprla. Namestnica direktorja enega izmed dveh največjih uradov za delo v Nemčiji nam je predstavila delo te močnejše organizacije. Zvezni zavod za delo ima sedež v Nürnbergu. Vsaka od 16 nemških dežel ima deželni urad za delo. Na teh dveh ravneh gre za organizacijske in vsebinske naloge. Operativno delo pa se opravlja v 184 uradih za delo, ki imajo še razpredeno mrežo 645 podružnic.

Münchenski urad za delo je torej hkrati deželni urad in urad za delo, ki skrbi za zaposlitev 2 od 10 milijonov prebivalcev Svobodne dežele Bavarske.

Tudi Slovenija ima 2 milijona prebivalcev in zato smo zlahka primerjali podatke o zaposlenosti v Münchnu z okolico in v Sloveniji. Na žalost smo seveda ugotavljali, v čem vsem nas pridni Bavarci prekašajo.

Med dvema milijonoma varovancev münchenskega urada za delo je 900.000 zaposlenih, ki so obvezno zavarovani za primer brezposelnosti. Prispevkov ni treba plačevati samo tistemu, ki na leto zasluži več kot 150.000 DEM. Za take mislijo, da imajo sami dovolj premoženja, da brez škode uspejo preživeti čas brezsklenjenega delovnega razmerja. Stopnja brezposelnosti v Münchnu je bila v času našega obiska 4,1% ali 37.386 brezposelnih oseb. Gre za cela 2% nižjo stopnjo, kot v povprečju velja za Nemčijo. V istem času so delodajalci iskali 22.000 delavcev. V letu 1991 je urad prikrbel delo 103.000 ljudem, to je pa natančno toliko, kot jih je delo tudi iskalo. Münchenska zanimivost v primerjavi s Slovenijo je ta, da je München mesto sejmov, ki za nekaj tednov zaposlijo večje število ljudi. Sploh je značilno, da veliko ljudi občasno sprejema nekajednevno ali tedensko zaposlitev. Gre na primer za gospodinje, ki žele zaslužiti denar za kakšen priboljšek, ne želijo pa redne zaposlitve. V primerjavi s Slovenijo je značilno tudi to, da ima urad za delo veliko dela z gospodinjami, ki jih je treba usposobiti za polno zaposlitev, potem ko so otroci, zaradi katerih so za več let ostale doma, odrasli.

V primerjavi s Slovenijo je treba navesti še dva podatka, ki pokazeta, kje smo v Evropi. Münchenski urad za delo je imel

v letu 1991 na voljo 1,18 milijarde DEM! Od te vsote je 440 milijonov DEM porabil za ukrepe aktivne politike zaposlovanja! S tem je komaj mogoče primerjati slovenski državni proračun!

In ta dva podatka kažeta na bistvo razlike med Nemčijo in Slovenijo. Bavarsko gospodarstvo je preprosto sposobno sfinancirati naloge urada za delo. Nemško gospodarstvo je konjunkturno, slovensko pa nazaduje.

Zakaj je tako, ni težko ugotoviti. V Nemčiji politiko podrejajo gospodarstvu, in ne obratno. Kdor plačuje, tudi odloča. In ve se, kdo plačuje urad za delo: delodajalci in delojemalci s svojimi prispevki za zavarovanje za primer brezposelnosti. Zato tudi skupaj s tretjino predstavnikov javnih organizacij upravljajo svoj urad za delo. In to je bilo tisto, kar so nas hoteli naučiti naši prijatelji iz DGB-ja.

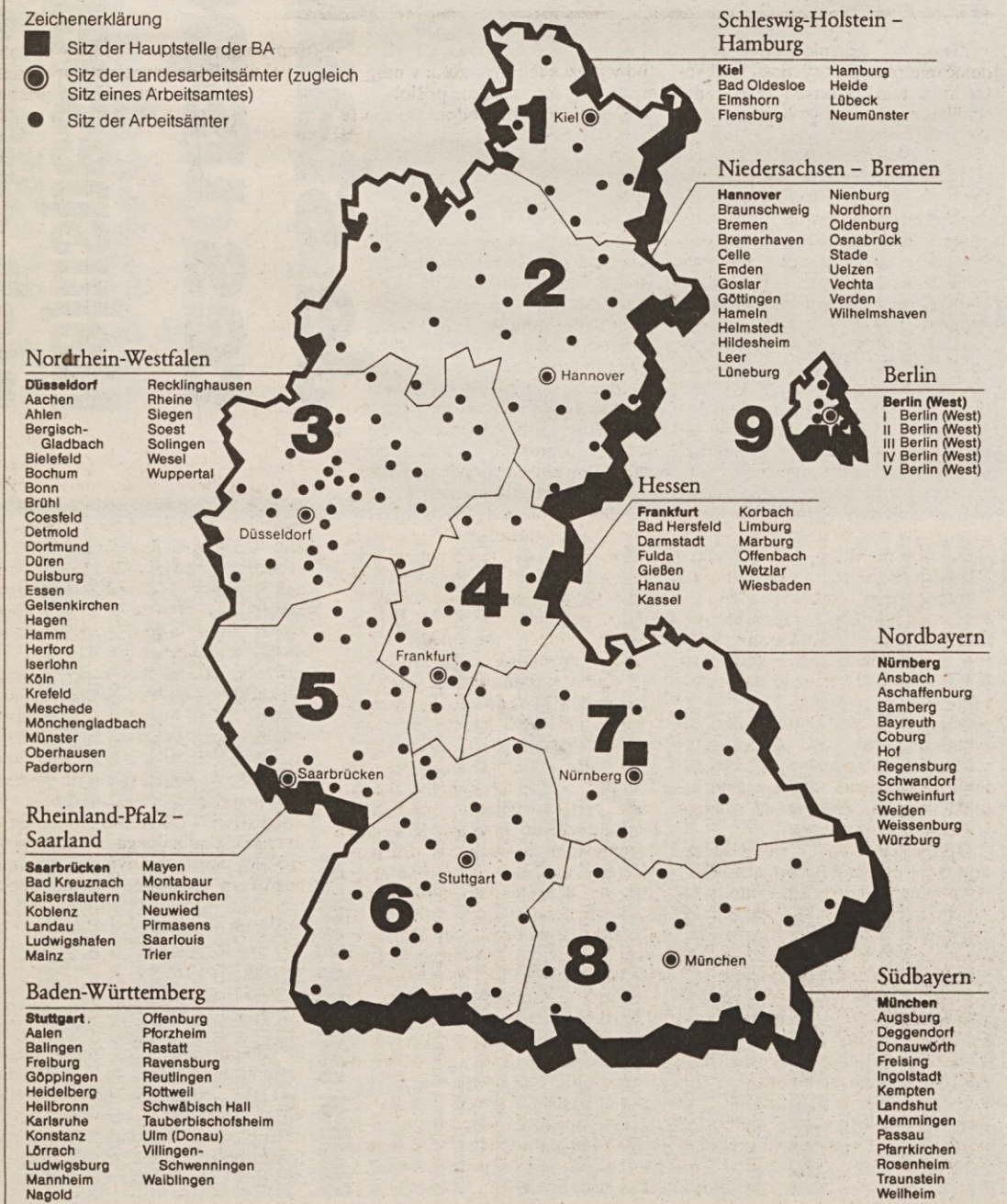
DGB je znal izbojevati pravico, da v upravnih organih nemškega zavoda za delo na vseh ravneh zastopa interese delojemalcev. Ker to dela dobro, je tudi zasluga nemških sindikatov, da nemško gospodarstvo cvete, da je stopnja brezposelnosti nizka in da brezposelni hitro najdejo delo. Ker v Nemčiji odločajo tisti, ki plačujejo, so stvari do konca jasne, dogovorjene in se tudi izvajajo.

Še ena lekcija, ki se je v Sloveniji nekateri nočejo naučiti! Iz Nemčije smo se vrnili oboroženi z izkušnjami naših gostiteljev in z željo, da bi za naše člane dosegli tisto, kar imajo Evropejci za hodno od bivše železne zavese.

Lučka Böhm

Landesarbeitsämter und Arbeitsämter

- Zeichenerklärung
- Sitz der Hauptstelle der BA
 - Sitz der Landesarbeitsämter (zugleich Sitz eines Arbeitsamtes)
 - Sitz der Arbeitsämter

Mreža uradov za delo v Nemčiji

Ceno dela v državah, kjer o socialnem paktu manj govorijo, zato pa zanj več storijo, določajo kolektivne pogodbe. Znano je, da so pogajanja zanje trda in dolgotrajna. Ne toliko zaradi tega, ker bi partnerji drug drugega do nezavesti politično prepričevali, kako je za državo in za narod pomemben socialni mir, pač pa bolj zato, da se vsaka postavka v pogodbi zares vsestransko pretehta. Prav to daje sklenjeni pogodbi tudi potrebno trdnost in stabilnost, predvsem pa zagotavlja njeno uresničljivost v praksi.

Pri nas se je zdaj izkazalo, da je eden od partnerjev tiščal figo v žepu. Dejstvo je, da plač (merjenih v trdnih nemških markah) po kolektivnih pogodbah enostavno ni mogoče povsod in v zahtevani višini izplačati. Ponekod zato, ker ni denarja, drugod zato, ker jih omejuje zakon o zamrznitvi plač. Če je prvo pač žalostna slika našega gospodarstva, je drugo polstoletna iluzija, da

Iluzija kolektivnih pogodb

prosvetljena država lahko z začasnimi dekreti zaustavlja dolgoročno gibanja, ki so rezultat prve slike. Da je mera polna, omejitve sprejema v imenu zaščite standarda delovnih ljudi, saj le-ti preveč trošijo in premalo nalagajo v produktivne namene. Na vprašanje, kam naložiti »mastnih« tristo nemških mark povprečnega slovenskega zaslužka ali pa nekaj čez tisoč mark največjega z dekretom dovoljenega, seveda lahko odgovori le čarovnik. Samo on lahko spravi skupaj »črnske« plače in evropske cene.

Marca letos bo državnemu dekretu, ki ima na ledu plače tistih, ki so tudi v današnjih časih uspešni (nekateri med njimi so čisti monopolisti, toda teh se je treba lotiti z ustreznim protimonopolno zakonodajo, ne pa z različnimi metereološkimi ukrepi, kot so zamrznitve),

potekla veljavnost. Toda vlada že pripravlja novo podaljšanje, ki ga opravičuje s tem, da denarja za plače, kot jih določajo kolektivne pogodbe, ni dovolj. Takrat ko se je država o njih pogajala, so bili drugačni časi, bolj optimistični, pravi, danes ni mogoče govoriti o okrog štiristo markah najnižje plače, pač pa o tristo in še nekaj malega povprečne, pa še tistih dvajset odstotkov navzdol, ki so v pogodbah rezerva za primer trenutnega (trimesečnega) slabega likvidnostnega stanja, je treba nujno uveljaviti.

Najbrž vse to drži, toda če vemo, da je državni aparat naše najštevilčnejše podjetje, potem se je treba pač vprašati, kako je z njegovo sposobnostjo realnega analiziranja stanja. V podjetju je navadno tako, da če mu gre navzdol, potem mora nekaj vodilnih preprosto prepustiti svoje mesto drugim, praviloma sposobnejšim. Če pa so stresali obljube brez realnega pokritja samo zato, da bi bili politično všečni, potem na boljše čase ne bomo čakali pet let, kot napovedujejo, ampak jih ne bo dočakalo kar nekaj generacij.

Po stari navadi si je vlada kljub »zgodovinsko prelozemu« času izmislila novo (staro) zamisel, ki naj bi rešila prastar problem. Zdaj se temu reče nova pravila igre: izhodiščna povprečna plača (okrog 17 tisoč tolarjev) za najmanj leto dni zmanjšana za dvajset odstotkov (tam, kjer jim gre slabo, še več). Vse drugo ostane v glavnem enako, le številke se realno znižujejo. Če bi denimo tako nadaljevali še nekaj let, bi se matematično gledano znašli na nuli. Torej povprečna plača nula, zmanjšana za dvajset odstotkov in... Jasno, samo začasn!

Koliko časa še, je odvisno od tega, kdaj se bo na našem političnem odru pojavila politična sila, ki bo zares opustila dolgoletne obrazce razmišljanja, kako deliti, in se obrnila k temu, kako na najlažji način ustvariti. Ne bo torej razmišljala, kako nasititi predrag in preštevilen državni aparat, ampak bolj o tem, kako ga zmanjšati in poceniti.

Jože Poglajen

Jože Poglajen

Prebrali smo za vas

NAJUSPEŠNEJŠE ISKANJE ZAPOSLOTITVE PREK OGLASOV IN ZAVODOV

Prejšnji teden smo iz zbornika Zaposlovanje – perspektive, priložnosti, tveganja (izšel je pri Znanstveno-publicističnem središču), povzeli prvi del prispevka sociologinje Martine Trbanc iz Centra za proučevanje družbene blaginje, ki govori o poteh, ki jih ubirajo nezaposleni pri iskanju dela. V nadaljevanju bomo prikazali, katerim kanalom najbolj zaupajo Slovenci. Ugotovitve temeljijo na podatkih, zbranih leta 1984, 1989 in 1990.

Enotnega vzorca, kako pogosto ljudje v svetu uporabljajo posamezne kanale, pravzaprav ni. Očitno na to vpliva cela vrsta dejavnikov, tako denimo neposredne poti prevladujejo v ZDA, medtem ko v Evropi večina ljudi zaposlitev išče prek služb za zaposlovanje. Te so v Evropi, kot smo že zapisali, tudi mnogo bolj razvejane in s širše zastavljenimi programi kot tiste na drugi strani oceana. Podobno je tudi pri nas.

V današnjih razmerah, ko nezaposlenost skokovito raste (kar med drugim otežuje primerjave z gibanji v Evropi), je težko zanesljivo reči, ali se velika večina nezaposlenih na zavode prijavlja zato, ker iščejo vsaj minimalno varstvo in formalni status, ali se to dogaja zato, ker so si ti pridobili sloves učinkovitega kanala za iskanje dela. Najbrž gre za kombinacijo obojega. Za leto 1990 velja podatek, da se na deset registriranih brezposelnih trije niso obrnili na zavod. Med slednjimi je največ starih do 34 let in z visoko ali višjo izobrazbo.

Kljub temu je iz zbranih podatkov moč sklepati, da se obnašanje Slovencev prej približuje ameriškemu vzorcu ali je vsaj nad povprečjem

evropskega. Tako se, ne glede na to, da so privatne agencije pri nas še novost, za iskanje dela prek njih odloča že dobra desetina brezposelnih.

Poti nezaposlenih pri iskanju dela (v odstotkih):

Leto	Zavodi za zap.	Priv. agenc.	Prijava na oglas	Dal oglas	Neposr. v podj.	Sorod. znanci
1984	48,7	—	33,3	10,3	61,5	59,0
1989	71,0	—	43,5	10,1	58,0	55,1
1990	76,1	14,2	40,3	10,4	47,8	59,7

Povečuje se tudi delež tistih, ki se prijavljajo na oglase v tisku, kot tudi tistih, ki sami prek oglasov ponujajo svoje sposobnosti. Tudi prijatelji in znanci so pogosta pot, kako priti do zaposlitve. Upada pa delež tistih, ki za delo sprašujejo neposredno v podjetjih, čeprav je v primerjavi z Evropo še vedno visok. Za to pot se odločajo manj izobraženi moški. Ženske in bolj izobraženi ter mlajši pa so pogostejši iskanci dela prek oglasov.

Med dejavniki, ki pomembno vplivajo na to, za katere poti se brezposelni odloči, sodi vrsta dela, ki si jo želi. Znano je, da v nasprotju z bolj razvitim trgov delovne sile v Evropi, kjer so tako imenovane part time (delne) zaposlitve pogosta oblika

zaposlitve žensk in mladih, pri nas zaposlitev s skrajšanim časom ali za določen čas ni cenjena. Leta 1990 je bilo s ponujeno zaposlitvijo s skrajšanim delovnim časom zadovoljnih le 1,5% brezposelnih, s tisto za določen čas pa 4,5%. Prvo na primer v Belgiji želi 10, v Veliki Britaniji 20,3 in na Nizozemskem kar 43,7% brezposelnih. Najbrž se danes pod pritiskom težkih socialnih razmer in visoke stopnje brezposelnosti pri nas

ljudje. Višjo izobrazbo imajo ljudje, več časa in naporov vlagajo v iskanje službe. Tudi večina tistih, ki so prijavljeni na zavodih za zaposlovanje, ne čaka pasivno, da bi jim le-ti našli zaposlitev, ampak se za to trudijo tudi sami.

Od poletja 1989 do pomladi 1990 se je uspelo zaposliti 35% brezposelnih, 3,6% se jih je samozaposlilo, 38,6% jih je ostalo brezposelnih, 19,3% latentno brezposelnih in 3,5% neaktivnih.

Zapisi smo že, da se jih kar desetina (kar je precej nad evropskim povprečjem) sploh ne prijavi na zavode, ampak iščejo zaposlitev prek drugih kanalov. Tisti, ki so bolj angžirani in poskušajo prek več kanalov, imajo tudi več uspeha. Najbolj uspešno je bilo javljanje na razpise v časopisih, neposredno spraševanje v podjetjih in zaposlitev prek zavodov za zaposlovanje. Prek slednjih je dobilo zaposlitev več žensk kot moških, prek oglasov in s spraševanjem neposredno v podjetjih pa ravno obratno. Res pa je, da se je dobra polovica vseh zaposlila le za določen čas.

tudi za takšne vrste zaposlitve odloča več ljudi.

Podjetniški duh je ne le v Evropi, ampak tudi pri nas. Takšnih, ki bi se želeli samozaposliti (ustanoviti podjetje ali obrt oziroma preiti v svobodni poklic), je pri nas med nezaposlenimi skoraj desetina, brezposelnih, kar je sorazmerno več kot v razvitih evropskih državah. Med njimi prevladujejo mlajši moški (do 34 let) z vsaj srednjo šolo.

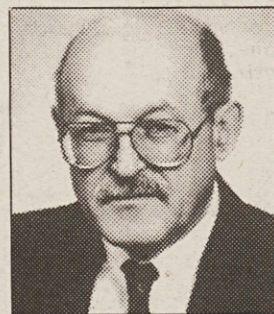
Čeprav bi pričakovali vedno večjo pasivnost pri iskanju zaposlitve, ker so možnosti zanjo čedalje manjše, se to (še) ne dogaja. Vsaj polovica brezposelnih je zelo aktivna pri iskanju dela in se pri tem poslužuje vsaj treh naštetih kanalov. To so predvsem mlajši in bolj izobraženi

Seveda gre pri teh ugotovitvah o učinkovitosti posameznih poti do zaposlitve za razmeroma majhen raziskovalni vzorec in jih je zato težko posplošiti. Zato velja predvsem pravilo: zaposlitev je treba iskati čimbolj aktivno in prek več kanalov.

Pripravil: J. Poglajen

OBRATNA AMBULANTA

Prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Poškodbe v sodobnem kmetijstvu

Kmečko delo je bilo že od nekaj vzrok mnogim poškodbam. Spomnimo se samo podiranja dreves, padcev pod voz, podivjane živine in podobnega, kar lahko beremo v novicah že pred sto leti. Kmetijstvo je napredovalo; kmet danes s ponosom kaže svoje stroje in koliko priključkov ima njegov traktor. S tem je delo bistveno olajšano, prineslo pa je tudi nove nevarnosti, drugačne nesreče in poškodbe. Prevržen traktor, slabo izolirana električna napeljava, nezavarovana krožna žaga, posebej je nevarna motorka, številni strupi so danes vzrok mnogim nezgodam, poškodbam in celo smrtim!

Vzroki so prav takšni kot v industriji, le poučenost je še manjša. Vajenca pri stroju morajo poučevati, preden sme z njim samostojno delati. Kmet kupi delovni stroj, prebere navodila, če sploh so in če so razumljiva, in ga začne preizkušati.

Traktor je stroj, ki je pogosto premalo zavarovan. Kaj hitro se prevrne in stisne voznika, ki je na njem, zlasti na strminah. Če poškodbe niso smrtno, dostikrat povzročijo hkrati več poškodb: zlome, udarce, tope poškodbe, odrgnine in še kaj.

Traktor mora biti, če je na dvorišču, zaklenjen. Starši pa bi morali otrokom najstrožje prepovedati igranje ali celo delo z njim. Nevarno je tudi, če delavci pri kmečkem delu snamejo zaščito s stroja zato, da bi hitreje delali.

Stroje poganja elektrika. Električne napeljave so dostikrat v pomožnih prostorih – hlevih kletih in shrabah – kaj površno speljane. Vtičnice so velikokrat polomljene. Stroji so tudi večkrat nepravilno priključeni in tako je nezgoda hitro tu. Vsako električno napeljavo naj napelje strokovnjak, prav tako naj jo tudi popravlja!

Ponekod na deželi uporabljajo tudi plin. V plinskih jeklenkah je propan butan, ki sam sicer ni strupen, a obstaja nevarnost eksplozije. Pri nezadostnem dostopu kisika pa se tvori ogljikov monoksid (CO).

Zato moramo delati natanko po navodilih. Kakršnokoli »varčevanje« in spreminjanje plinskih naprav je nadvse nevarno! Ne pozabimo tudi na nevarnost požarov!

V kmetijstvu ne smemo pozabiti na nevarnost zastrupitve oziroma zadužitve z ogljikovim dioksidom (CO₂) v kletih, kjer vre mošt, ali pa v silosih. V silosih poleg tega nastajajo tudi nitrozni plini; pri taki zastrupitvi lahko pride do vidnih znamenj (oteklina pljuč) šele čez kakih 12 ur! Zato velja tudi tu: misli na nevarnost že vnaprej!

Ogledalo dobrega gospodarja pač ni polomljeno orodje – že samo slabo nasajeno kladivo je ničlikokrat povzročilo nezgodo! Nezgode s koso – še bolj pa s kosilnico – se lahko končajo z zelo hudimi posledicami in hudimi poškodbami. Kljub temu, da orodje ni več edino sredstvo in edini pripomoček, s katerim kmet dela, pa mora vendar skrbeti, da ga dobro vzdržuje.

O kmečkih sredstvih in škropljenju pa spomlad!

ŽIVLJENJE TEČE...

Piše: Mag. Aleksej Cvetko

Še o družinski pokojnini

Vdova ali vdovec pridobita pravico do družinske pokojnine, če se ugotovi, da sta bila v času smrti moža oziroma žene popolnoma nezmožna za delo ali če sta to postala v enem letu po smrti. Zakon natančno določa, kaj je popolna nezmožnost za delo: izguba delovne zmožnosti, ki se ugotavlja v običajnem postopku, predvidenem za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja. Pravica do družinske pokojnine zaradi popolne nezmožnosti za delo ni odvisna od dopolnjene starosti, saj je nezmožnost neodvisen pogoj.

Če ostane vdovi po moževi smrti oziroma vdovcu po ženi smrti en otrok ali več otrok, ki imajo pravico do družinske pokojnine, vdova ali vdovec pa sta njih dolžna preživljanja, pridobi eden ali drugi pravico do družinske pokojnine. Če ni izpolnjen starostni pogoj, ta pravica lahko kasneje ugasne, če otroci nimajo več pravice do družinske pokojnine. Vdova oziroma vdovec, ki postane med trajanjem pravice do družinske pokojnine oziroma nezmožen za delo, obdrži pravico do družinske pokojnine, dokler takšna nezmožnost traja, če pa popolne nezmožnosti za delo ni več, se uporabijo pravila, ki veljajo pri doseganju starostnega pogoja.

Zaradi upoštevanja ustreznih določb v zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih je zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju predvidel še nekaj posebnih določb pri priznanju pravice do družinske pokojnine. Tako je določeno, da ima že vse od smrti zavarovanca pravico do družinske pokojnine vdova, ki se ji je rodil zavarovanec (upokojenec) otrok najkasneje 300 dni po smrti zavarovanca (upokojenca). Pravico do družinske pokojnine pridobi tudi zakonec, katerega zakonska zveza je bila razvezana, če izpolnjuje vse posebne pogoje in če ima po sodni odločbi pravico do preživnine. Če imata v takem primeru pravico do družinske pokojnine dva upravičenca, tako razvezani kot tudi novi zakonec, se odmerjena družinska pokojnina razdeli na dva enaka dela, upravičenca pa postaneta souživalca družinske pokojnine. Pri priznavanju pravice do družinske pokojnine se življenjska skupnost izenčuje z zakonsko zvezo, vendar za razliko od starih predpisov šele po poteku določenega roka. Zato ima pravico do družinske pokojnine le oseba, ki je zadnja tri leta pred smrtjo zavarovanca(ke) živel z njim (njo) v življenjski skupnosti, ki je po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo.

Enako kot za vse upravičence do družinske pokojnine, v bistvu zakon tudi za otroke postavlja kot pogoj dejstvo preživljanja. Ker pa gre pri zakonskih in izvenzakonskih otrocih ter pri posvojenih za ožje družinske člane, kjer je dolžnost preživljanja določena že po drugih predpisih, zakon samo še za ostale upravičence direktno predpisuje ta pogoj. Pri priznavanju pravice do družinske pokojnine ni razlik med posameznimi skupinami otrok, ki jih našteva zakon.

Otroci praviloma uživajo pravico do družinske pokojnine do dopolnjenega 15. leta starosti, kasneje pa le, če izpolnjujejo še druge pogoje. Otroci, ki se redno šola, ima pravico do družinske pokojnine do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti, ki pa se lahko izredno podaljša še za čas prekinitve študija zaradi bolezni, nosečnosti ali poroda, če je šolanje nadaljeval pred dopolnjenim 26. letom starosti, in zaradi služenja vojaškega roka. (Se nadaljuje)

Iskalcem prve zaposlitve

Če ste zaključili ali prekinili izobraževanje in ste stari najmanj 15 let ter ste prijavljeni pri zavodu za zaposlovanje, vam za hitrejšo vključitev v delo:

- pomagamo pri iskanju možnosti za opravljanje pripravništva v družbenem ali privatnem sektorju,
- sofinansiramo pripravništvo iskalcem s poklici, za katere so majhne možnosti za vključitev v delo in tistim, ki so dalj časa prijavljeni pri zavodu,
- financiramo razne oblike izobraževanja, to so: tečajji usposabljanja za delo, prekvalifikacije in širitve temeljnih znanj.

V kolikor si pripravništvo uredite sami, nas o tem obvestite, da vas lahko informiramo o vaših nadaljnjih pravicah.

Možnosti pridobivanja dodatnih znanj in usposabljanja za zaposlitev

Uspešnost iskanja zaposlitve je v največji meri odvisna od znanja in strokovne usposobljenosti. Za zagotavljanje čimvečje konkurenčnosti pri iskanju zaposlitve in dela vam zavod omogoča vključevanje v razne oblike izobraževanja in usposabljanja.

Za brezposelne osebe, ki so prijavljene pri zavodu, organiziramo in financiramo:

- dodatno izobraževanje (tečajji tujih jezikov, računalništva, za kurjače, viličariste, žerjaviste, idr.) glede na vašo predhodno izobrazbo,
- usposabljanje za delavce brez poklica,
- preusposabljanje (npr. za delo v gostinstvu, kovinski industriji, ipd. – pretežno za delavce do IV. zahtevnostne stopnje, ki ne morejo dobiti zaposlitve v svojem poklicu),
- do usposabljanja (v okviru istega poklica zaradi tehnično-tehnoloških in drugih sprememb),
- izobraževanje za podjetništvo kot pomoč pri odpiranju podjetja ali obrti.

Če ste se odločili za eno od oblik

izobraževanja, se oglasite pri vašem svetovalcu zaposlitve, ki vam bo posredoval vse nadaljnje informacije.

Po končanem pripravništvu se v roku 30 dni prijavite pri zavodu zaradi uveljavljanja pravic iz naslova brezposelnosti.

Za prijavo pri zavodu za zaposlovanje potrebujete delovno knjižico, osebno in zdravstveno izkaznico.

Delovno knjižico dobite pri upravnem organu skupščine občine, kjer imate stalno bivališče.

Za dvig delovne knjižice potrebujete:

- izpolnjen obrazec 0,32, ki ga kupite v papirnici oz. na skupščini občine,
- zadnje šolsko spričevalo oz. diplomu v originalu,
- osebno izkaznico
- denar za upravno takso.

PRAVNIK SVETUJE

KJE SO MEJE

Vprašanje:

Kako ministrstvo za zdravstvo, družino in socialno varstvo obrazloži prepoved zasebnega, popoldanskega in dopoldanskega družbenega dela zdravnika? (28. člen predloga zakona o zdravstveni dejavnosti.) Kako odgovarja na argumente odbora za zdravstvo skupščine Republike Slovenije? Temeljna pripomba odbora je, da konkurenčna klavzula še naprej omogoča črno in neobdavčeno delo v zdravstvu; da ustvarja pogoje za dva med seboj ločena rigidna podsystema zdravstva; da ta klavzula predstavlja nedosledno izpeljavo splošnih načel zakona in da zdravnikom jemlje svobodo do dela za samoplačnike; da kaže uporabljati prostorske zmogljivosti zdravstvenih zavodov tudi za zasebno delo v zdravstvu, saj bodo v nasprotnem primeru zasebniki prisiljeni graditi nove kapacitete, kar bi bilo, upoštevaje obstoječe zdravstvene objekte, neracionalno.

Odgovor:

Ministrstvo za zdravstvo, družino in socialno varstvo se kot predlagatelj zakona o zdravstveni dejavnosti izrecno zavzema za ločitev dela v javni zdravstveni službi od zasebnega dela. Razlogi za takšno stališče so zajeti v obrazložitvi predloga zakona. Posebej velja poudariti, da cilj uvedbe zasebnega dela v zdravstvu ni bistveno povečati zmogljivosti, temveč predvsem upoštevati kvaliteto dela in uvesti konkurenčnost. Kako naj bo zdravnik

sam sebi konkurenčen? Gre pa tudi za dejstvo, da le ločitev zasebnega od javnega lahko sprosti vsaj nekaj delovnih mest, ki bi jih zasedli mladi zdravniki, zobozdravniki in drugi zdravstveni delavci, sicer bo zanje, čakajoče na delo na robu eksistenčnih možnosti, tudi ta priložnost izgubljena. Vsak v zdravstvu zaposleni delavec bo lahko delal in že sedaj to mora in sme, v okviru svojega zdravstvenega zavoda brez ovir in praktično brez omejevanj.

Zasebnik bo lahko sklepal pogodbe o delu z javnimi zdravstvenimi zavodi brez omejevanj. Tudi delovne prostore in opremo bo lahko najel.

Vprašanje:

Kdo bo po novi zakonodaji lahko vodil zdravstveni zavod, zdravnik ali tudi ne-zdravnik?

Odgovor:

V predlogu zakona o zdravstveni dejavnosti je zapisano, da mora imeti direktor zdravstvenega zavoda visoko strokovno izobrazbo ustrezne zdravstvene smeri, če poslovodna in strokovna funkcija nista ločeni. To torej pomeni, da bo v zdravstvenih zavodih, v katerih bo upravno vodenje ločeno od strokovnega, moral strokovni direktor imeti visoko strokovno izobrazbo ustrezne zdravstvene smeri, za upravnega direktorja pa to ni predpisano. Povsem razumljivo pa je, da bo pri izbiri med dvema enakovrednima kandidatom za tako poslovodno funkcijo imela prednost zdravstvena izobrazba.

(Vir: Ministrstvo za zdravstvo, družino in socialno varstvo Republike Slovenije)

Uveljavljanje pravice do denarnega nadomestila

Pravico do denarnega nadomestila lahko uveljavljate, če izpolnjujete naslednje pogoje:

- da vam je delovno razmerje prenehalo brez vaše krivde ali volje (npr. zaposlitev za določen čas, stečaj ali likvidacija podjetja ali obratovalnice, če ste v podjetju oziroma pri delodajalcu opredeljeni kot trajni presežni delavec po 6-mesečnem odpovednem roku),
- da ste bili zaposleni najmanj 9 mesecev brez prekinitve ali 12 mesecev v zadnjih 18 mesecih in
- da se prijavite pri zavodu za zaposlovanje v 30 dneh po prenehanju delovnega razmerja in vložite zahtevek.

Denarno nadomestilo znaša prve tri mesece prejemanja 70%, v naslednjih mesecih pa 60% delavčevega povprečnega osebnega dohodka v zadnjih treh mesecih. Denarno nadomestilo ne more biti manjše od 80% zajamčenega osebnega dohodka po zakonu.

Denarno nadomestilo se izplačuje:

- tri mesece, če je bil zavarovanec zavarovan najmanj devet mesecev nepretrgoma ali 12 mesecev s presledki v zadnjih 18 mesecih.

RAČUNAJTE NAME

EKONOMSKI TEHNIK (V. stopnja)

Ksenija Sinič, telefon 571-058, posebna znanja: pasivno znanje nemškega in angleškega jezika.

Breda Pečnik, telefon (063) 33-960, knjigovodja, blagajnik, posebna znanja: izpit B kategorije, osnove računalništva, pripravljenost za dodatno izpopolnjevanje.

KMETIJEK (IV. stopnja)

Tomaz Švagelj, Stanjel 6a, 66222 Štanjel, telefon (067) 79-112, posebna znanja: vzdrževanje teniških igrišč, delo v toplih gredah, aktivno govorim angleški in pasivno italijanski jezik.

All ste že kdaj pomislili, da bi kdo potreboval vaše znanje? Ali ste ga že komu ponudili? Niste?

KAZIPOT DE vam ponuja tole možnost. Napišite, kdo ste in kaj znate!

Ime in priimek:

Naslov ali telefonske številke:

Poklic:

Stopnja izobrazbe:

Posebna znanja:

Oglas bomo brezplačno objavili v KAZIPOTU DE.

Izpolnjen kupon pošljite na naslov: Uredništvo DE, za Kažipot, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana.

Novo in koristno Za vse, ki vas zanima

Nova ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Avtor: mag. Aleksej Cvetko

Hkrati o tem, ko predstavljamo priročnik Nova ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja, pripravljamo tudi seminar o novem pokojninskem in invalidskem sistemu.

Razčlenjene bodo vse spremembe zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju s posebnimi poudarki na temah:

- zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji,
- spremembe pogojev za upokojevanje,
- nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni,
- nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti,
- spremenjeni postopki za uveljavljanje in varstvo pravic, revizija, sodno varstvo,
- organizacijske spremembe,
- kako s pridobljenimi pravicami

Seminar bosta vodila avtor priročnika mag. Aleksej Cvetko in dr. Ivan Žužek, sodnika Sodišča združenega dela Republike Slovenije.

Kotizacija za seminar, ki bo v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana, znaša 2.000 tolarjev.

OPOZORILO: Seminar bo organiziran po sprejetju zakona. Točen datum bo objavljen, vse udeležence bomo pravočasno obvestili.

V kotizacijo je vključen priročnik. Kotizacijo nakažete na ŽR ČZP Enotnost: 50101-603-46834

Prednaročniška cena priročnika je 430 tolarjev.

Naročite ga lahko pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, telefoni št. (061) 321-255, 110-033, 311-956, 313-942.

S 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5 odstotni davek.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam izvod(ov) priročnika ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. račun bomo plačali v zakonitem roku
2. priročnik pošljite po povzetju

Posameznim kupcem in naročila po telefonu pošiljamo po povzetju!

žig Podpis naročnika:

PRIJAVNICA ZA SEMINAR O NOvem POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM SISTEMU

Naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Kotizacijo 2.000 SLT bom poravnal na ŽR ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, št. 50101-603-46834
2. Potrdilo o plačani kotizaciji bom predložil na seminarju.

žig Podpis:

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 7

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Uresničimo tudi vaš predlog za sindikalne izlete in potovanja.

Posebno pomoč nudimo tudi pri lastnjenju počitniških objektov sindikalnih organizacij.

Pišite nam ali telefonirajte na telefon (061) 326-982 ali 322-975; naš telefaks je (061) 317-298.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. **Počitniška hišica v Bohinju**, Bohinjsko Jezero – za 7 oseb v treh spalnicah, prijetnem dnevnem prostoru s kaminom, kuhinja in kopalnica. Prijazna okolica v malce odmaknjem idiličnem kotličku pod Komarčo. Termini od 11. marca dalje. Cena dnevnega najema 890 SLT.

2. **Počitniška hišica na Pokljuki** – omogoča prijetno bivanje 9 oseb. Hiška ima veliko dnevno sobo, opremljeno kuhinjo, tri spalnice, kopalnico z WC. Cena dnevnega najema je 1.400 SLT. Možen je obračun za manj gostov. Termini: od 24. februarja do 27. marca.

3. **Apartmaja v Kranjski Gori** – za tri ali šest oseb; spalnica, opremljena kuhinja. Cene: mali apartma 550 SLT na dan, veliki 1.030 SLT. Termini v marcu.

4. **Apartmaji na Kravcu** za 4 osebe – cena 1400 SLT. Termini po 15. februarju. Popust pri smučarski vozovnici.

5. **Počitniški dom v Kranjski Gori** – v celoti obnovljen; dve- tri- ali štiriposteljne sobe z etažnimi TWC. Skupaj 80 ležišč. Dom ima več skupnih prostorov, TV, video, dnevni prostor v vsakem nadstropju in skupno restavracijo. Cena polnega penziona 715 SLT. Nekaj prostih sob po 25. februarju.

6. **Počitniški dom Kranjska Gora – Jasna** – več dvo- in štiriposteljnih sob z etažnimi TWC. Cena polpenziona 790 SLT – turistična taksa 65 SLT. Termini po 23. februarju.

7. **Garsonjere na Rogli** – opremljene za 2 + 2 osebi. 7-dnevni termini od 30. marca dalje. Cena 635 SLT.

8. **Garsonjere na Kopah** – opremljene za 2 + 2 osebi. Termini: 10. do 24. februarja do 2. marca in 7-dnevni termini do konca aprila. Cena 635 SLT.

9. **Zdravilišče Mojstrana** – do 60 ležišč v 2- in 3-posteljnih sobah. Prosti vsi termini po 16. februarju. Cene: polni penzion 23 DEM, polpenzion 20 DEM, nočitev z zajtrkom 17 DEM v tolarški protivrednosti. Gostje, ki v njem ostanejo več kot 3 dni, imajo 100 SLT dnevnega popusta.

10. **Brunarica na Veliki planini** – opremljena za 8 oseb, dnevni najem 910 SLT. Termini po 25. februarju.

Zdravilišča

1. **Počitniški bungalov v Čatežu** – za 5 oseb, v celoti opremljen. Cena 670 SLT na dan. Termini od 9. februarja naprej.

2. **Atomske Toplice** apartma za 3 osebe, v celoti opremljen, TV. Cena 980 SLT na dan. Za kopalniške karte 60% popusta.

3. **Podčetrtek – Atomske Toplice** – opremljene hišice za 4 osebe. V ceno 1.030 SLT so vključene tudi 4 kopalniške karte. Od 24. februarja do 30. marca prosti posamezni 7-dnevni termini.

4. **Terme Čatež** – opremljena hišica za bivanje 4 + 1 osebe. V ceno 1.030 SLT so vključene 4 kopalniške karte. 7-dnevni termini od 2. marca dalje.

C. KUPIMO

1. **Opremljeno garsonjero v Kranjski Gori**, velikost 30 kvadratnih metrov. Ponudbe s podrobnejšim opisom prostorov in opreme pošljite na Borzo sindikalnega turizma. Kupnina bo v celoti poravnana ob podpisu pogodbe.

2. **Rabljeno počitniško prikolico za 4 osebe**, staro od 5 do 8 let, kupimo.

D. PRODAMO

Počitniško prikolico IMV – letnik 1984 za 4 osebe, z vso dodatno opremo, z lesenim predprostorom. Nameščena v Čatežu. Cena 250.000 SLT.

ATRISOVA PONUDBA SINDIKALNIM ORGANIZACIJAM

Sindikalne organizacije lahko prijavijo kandidate za opravljanje vozniškega izpita v Ljubljani. Pogoji: tečaj cestnoprometnih predpisov stane 1000 SLT in ga kandidat plača ob prijavi, ura vožnje stane 504 SLT, jo kandidat lahko plača mesec dni po prvi vožnji. S sindikalnimi organizacijami, ki bodo prijavile več kandidatov (v Ljubljani ali širši okolici), je možen dogovor za organizacijo tečaja cestnoprometnih predpisov in vožnje v kraju, za katerega se je odločila večina kandidatov. Prijave sprejema Atris.

Želimo vam prijetno bivanje, kjerkoli že ste – Borza sindikalnega turizma.

Borzna sodelavca
Metod Zalar in Doro Hvalica

pravkar izšlo

Dr. Bogdan Kavčič

DELAVCI IN

UPRAVLJANJE PODJETIJ

Iz vsebine:

- Participacija – kaj je to?
- Vzroki participacije
- Cilji participacije
- Vsebina in moč participacije
- Organizacijske oblike participacije
- Prednosti in kritike participacije
- Uspešnost podjetij v lasti zaposlenih
- Evropski modeli participacije
- Od samoupravljanja k soupravljanju
- Kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«

S 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5 odstotni davek.

Knjiga je izšla v založbi ČZP Enotnost, Ljubljana

Dalmatinova 4.

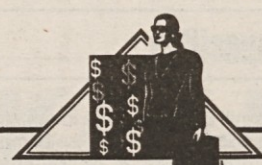
Cena: 250 SLT.

Naročite jo lahko na naslov:

Ljubljana,

Dalmatinova 4, telefoni št. 321-255, 110-033.

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 1. 2. 1992 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam **novе obrestne mere na revalorizirano osnovo.**

Revalorizacijska stopnja za februar 1992 znaša 10,2% mesečno, preračunano na letni nivo 241%.

Obrestne mere za tolarске depozite so:

	MESEČNE		LETNE
– vezava sredstev na odpoklic	60%–75% R	7,35%–8,53%	145%–181%
– vezava sredstev nad 1 mesec	R – 1%	10,3%	244%
– vezava sredstev nad 2 meseca	R – 2%	10,4%	248%
– vezava sredstev nad 3 mesece	R – 3%	10,5%	251%

DELAVCEM, KUPCEM STANOVANJ!

Stanovanjski zakon je odprl možnost za nakup stanovanj pod precej ugodnimi pogoji. Seveda pa je potrebno imeti denar. Vemo, da kupci stanovanj iščete različne oblike in načine, kako si ga zagotoviti. 60-dnevni zakonski rok vam omogoča, da svoja sredstva oplemenitite. Kako?

Odgovor vam ponuja Delavska hranilnica, d.o.o. Za vezavo sredstev pri nas do 59 dni, in sicer:

obrestna mera do 10 dni R	10,2%	241%
nad 10 dni – 5%	10,6%	258%

Če bi varčevali 100.000,00 SLT 59 dni, bi pod temi pogoji dobili vrnjeno glavnico z obrestmi v višini 122.825,00 LST.

Delavska hranilnica deluje na podlagi poslovne politike, ki jo sprejema skupščina ter na podlagi politike obrestnih mer, ki se določajo mesečno na osnovi revalorizirane stopnje R. Sredstva Delavske hranilnice so zavarovana.

V sindikatih podjetij in ustanov so mogoče predvsem te oblike ter ugodnosti, ki jih nudi Delavska hranilnica:

1. V interesu sindikalnih organizacij in članov je, da **prosta sredstva članarine** nakažejo in vežejo na račun Delavske hranilnice. S tem ohranjamo realno vrednost sredstev in jih oplemenitimo, ker se sredstva **obrestujejo**.

Sredstva je v Delavski hranilnici mogoče vezati:

- na odpoklic – avista (rok za odpoklic je 3 dni)
- vezava sredstev nad 1, 2, 3 mesece.

2. Sredstva Blagajn vzajemne pomoči

Delavska hranilnica s tem ne posega v organiziranost in upravljanje s temi sredstvi v podjetjih in ustanovah, temveč se prosta sredstva BVP vežejo v hranilnici na odpoklic ali na določen čas (1, 2, 3 mesece). S tem se sredstva BVP oplemenitijo in tako omogočijo višje vsote pomoči ali kreditiranja članov.

3. Namensko varčevanje delavcev

Delavska hranilnica v sodelovanju s sindikati podjetij in ustanov na podlagi interesa članov – delavcev, organizira **namensko varčevanje delavcev**.

– mesečno višino varčevane vsote, rok in namen varčevanja se dogovorijo v podjetjih in ustanovah in na tej podlagi sestavi pogodbe (s tem tudi odnos Delavske hranilnice z varčevalci in vlogo sindikata).

– nameni so lahko na podlagi potreb delavcev različni: za ozimnico, za kreditiranje ali za druge namene,
– za uvedbo hranilnih knjižic se bo to varčevanje avtomatično preneslo na hranilne knjižice,
– za konkretno izvedbo se bomo dogovorili v podjetjih in ustanovah, zato v hranilnici pričakujemo vaš interes in poziv.

Pohitite ter varno in ekonomično naložite svoj prihranek. Naše geslo je KAKOVOST SO LJUDJE. Dodatna pojasnila lahko dobite po tel.: 061/312-098, 316-881.

SVEŽE S TRGA

Osrednja ljubljanska tržnica od 17. do 21. februarja

Mljevski izdelki		solata endivija		150–200
ajdova moka	200–250	solata mehka	200–300	
koruzna moka	50–70	špinača	340–400	
pšenična moka	25–50	kislo zelje	60–80	
Zelenjava		Sadje		
blitva	180–280	jabolka	40–80	
cvetača	160–200	orehova jedra	550–600	
česen	200–250	suhe slive	180–200	
fižol v zrnju	80–100	rozine	250–260	
krompir	20–30	Jajca		10–15
korenje	60–100			
ohrovt	70–100	Med		280–350
radič	200–320			
čebula	40–100			

KAZIPOT CEN

Tokrat bomo uvod v kazipot cen začeli z opravičilom. Zagodel nam jo je namreč tiskarski škrat, ki je namesto sadnega sirupa Fructal jabolko natisnil Presad malina. Cene torej veljajo za Fructalov jabolčni sirup. Napaka je nastala tudi pri špagetih, saj kot veste, že nekaj časa spremljamo cene Mlinotestovih špagetov Ceres in ne navadnih. Toliko v opravičilo, sicer pa tudi ta teden cene niso zaplesale svojega dražjega plesa.

Pa poglejmo, kam se boste odpravili. Ta teden sta se podražila le dva artikla, in sicer Emonina posebna salama in pralni prašek Henkel Persil. Slednjega lahko po najbolj ugodni ceni še vedno kupite v Mercatorju na Slovenčevi in tako privarčujete več kot 130 tolarjev. Salama je najcenejša v Emoni na Hubadovi, manj kot sto tolarjev je olje le še v Forumu na Titovi, kis je najcenejši v Supermarketu, sladkor pa v Delikatessi na Titovi. Na policah naših prodajalnih še vedno primanjkuje pšenične moke tipa 500, če pa kupite sol v Kašči na Vojkovi, lahko prihranite več kot 10 tolarjev.

Cene so se v zadnjih dveh tednih nekoliko ustalile. Ali bodo takšne ostale tudi dlje časa ali pa je to le zatisej pred viharjem, bomo videli v naslednjih dneh. Do takrat pa lep pozdrav.

BLAGO/TRGOVINA	Maxi-market Lj.	Super-market Lj.	Nama Titova	Blagov. Bežigrad	Mercator Slovenč.	Emona Cigalet.	Delikatessa Titova	Emona Hubad.	Kašča Vojkova	Sončnica Maroltova	Fortis Vojkova	Forum Titova
OLJE – 1 l, steklenica Cekin-rastlinsko	115,40	115,40	–	127,80	114,30	129,00	128,90	127,80	–	117,20	–	98,30
KIS – 1 l, PVC Šampionka-vinski	106,30	91,40	–	106,30	106,40	110,60	–	110,60	111,00	–	–	–
SLADKOR – 1 kg TSO Ormož-kristal	–	–	–	–	62,40	–	49,90	–	58,00	61,40	52,90	61,40
SOL – 1 kg, morska Droga-mleta	44,70	44,70	–	48,60	44,90	50,60	43,20	44,70	39,00	46,10	43,60	44,10
MOKA – 1 kg Mlinotest-tip 500	–	27,70	–	–	–	27,70	27,70	–	–	–	–	–
SALAMA – 1 kg MIZ Emona-posebna	407,50	445,30	–	436,50	–	407,50	–	310,50	–	–	–	–
SADNI SIRUP – 1 l Fructal jabolka	–	–	–	165,90	162,20	–	–	–	–	149,70	–	–
MLEKO – 1 l, PVC LM-3,2%	35,30	35,30	–	35,30	35,30	35,30	35,30	35,30	35,30	35,30	35,30	35,30
ŠPAGETI – 0,5 kg Mlinotest – Ceres	55,70	66,80	–	–	66,80	66,80	–	66,80	–	56,90	55,80	–
PRAL. PRAŠEK – 3 kg Henkel-Persil	653,90	653,90	–	–	515,20	653,80	–	653,90	–	577,80	–	–

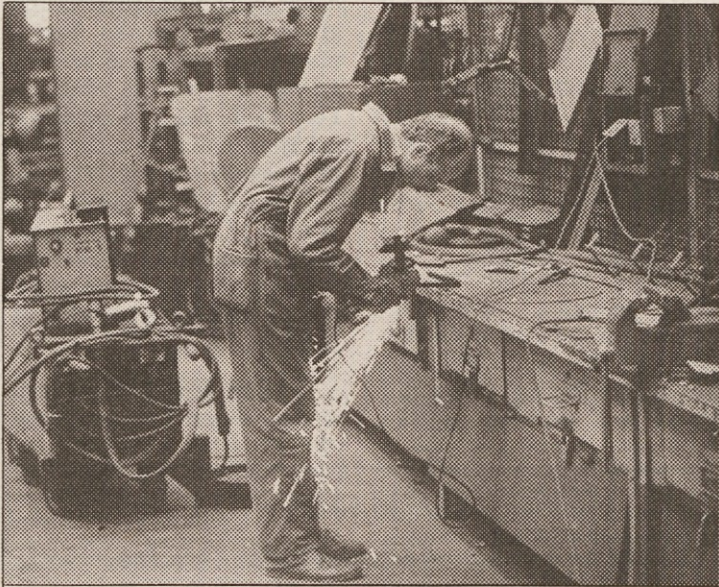
S KAMNOM STEČAJA OKROG VRATU

Znani so podatki, da je slovenski standard v zadnjem času padel v povprečju najmanj za tretjino. Koliko je padel tistim zaposlenim delavcem, ki po nekaj mesecev ne prejema plače, ali pa tistim, ki so na čakanju doma, pa ne ve nihče. Ali bolje rečeno – noče vedeti, saj zakonodaja revščine ne prepevuje. Zato je toliko bolj pretresljivo srečanje z delavci, ki živijo dobesedno s kamnom stečaja svojega podjetja okrog vratu in nemočno čakajo, da jih potegne čisto na dno...

Obiskali smo tovarno Sigmata v Brestanici, nedaleč od Krškega, to je podjetje, ki je tik pred stečajem in kjer so zaposleni dobili zadnjo plačo 7. februarja – in to za mesec september! Kolikšna je danes vrednost te plače, lahko samo ugibamo, saj je vrednost tolarja od septembra do danes nekajkrat padla. Žal postaja to danes nekaj vsakdanjega, so nam povedali na območnem sindikatu v Krškem.

En delavec v vsej dvorani

Težko je reči, komu je danes težje pri duši – ali tistem delavcu, ki praznih rok, brez pravega dela postopa po izpraznjenih halah Sigmata (ko smo bili tam na obisku, je v eni izmed prostornih dvoran le en sam samcat delavec nekaj varil), ali tistem, ki je doma na čakanju in prejema še nižjo od že tako in tako nizke

Delo le za enega samega delavca

preživeti. »Nekateri trošijo prihranke, da preživijo,« pravi Pavel Jankovič, »tudi sam sem med njimi. Drugi spet so morali prodati avto ali pa se zadolžujejo. Hribi so tod naokoli, zemlja je skopa, z njo se ne da preživeti, nihče nima več kot dva ali tri hektare.«

Janez Nečemer pove, da je njegova hčerka pred kratkim praznovala rojstni dan, pa ji ni mogel nič kupiti, razen majhne lešnikove čokolade. »Kako otroku dopovedati, da ni denarja za izlete, za vrtec, da ga je premalo še za kruh. Prihajali so z občine in

morali spet hoditi delat k bogatejšim kmetom kot dninarji, tako kot pred sto ali dvesto leti?«

Nekateri imajo še starše, ki jih preživljajo. Zvečine gre za starejše ljudi, ki morajo s svojo pokojnino vzdrževati svoje brezposelne otroke. Problemi pa se kopičijo. Treba je plačati elektriko, vodo, pokriti redne stroške in še

spraševali, kako lahko živimo štiri mesece brez plače – premalo pa so naredili, da bi jih dobili. Zadnje čase pa ni nikogar več, ki bi ga zanimala naša usoda.«

Brez plače on in ona

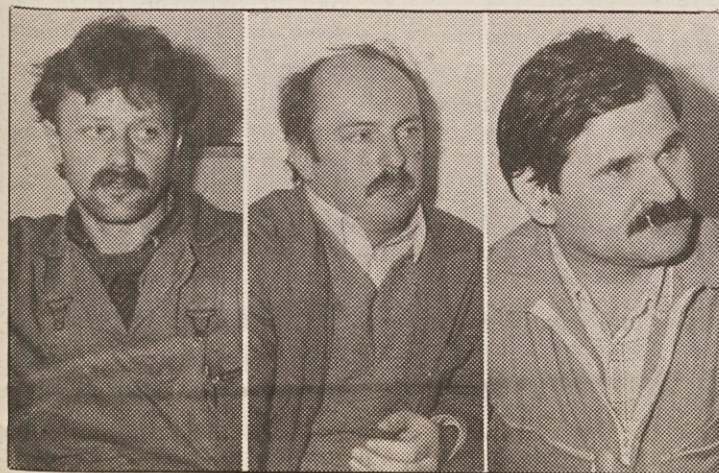
Nekaj je celo takšnih primerov, da sta v podjetju zaposlena oba

da je treba malo potrpeti, a umiranje firme se vleče že od leta 1989 naprej. Za vse težave ni krivo, kot zdaj radi govorijo v Novolesu, zaprtje južnega trga. Poglavitne napake so bile storjene v vodenju. Tovarna je stara že več kot 25 let, a strmo navzdol gre že tretje leto zapored. Delavci Sigmata so se na referendumu odločili za priključitev k Novolesu, misleč, da bo tako bolje. A od takrat naprej je šlo vse samo še hitreje navzdol. V zadnjih treh letih smo zamenjali pet direktorjev, a z vakimi novimi je šlo še na slabše. Vseskozi je bil neustrezno rešen problem vodenja in pa delovnih programov. Vsak, ki pride, se na novo uči. Velik del krivde nosi tudi republiška vlada, ki ni pravočasno poskrbela za lastninske zakone. Za vse napake pa trpimo delavci. Nekateri so doma že dve leti brez dela. Govorijo nam o tržnem gospodarstvu, pri tem pa niso sprejeli osnovnih zakonov.«

Strinjajo se s tem, da gre podjetje v stečaj, vendar pa pod določenimi pogoji. Izplačati jim morajo zaostale plače, saj so v lanskem letu že tako in tako prejeli nam o tržnem gospodarstvu, pri tem pa niso sprejeli osnovnih zakonov.«

Tu imamo vsekakor opravka z najbolj črno različico preustroja gospodarstva, pri čemer so najbolj prizadeti delavci, ki imajo izredno omejene možnosti za ponovno zaposlitev. Posledica je seveda ta, da prihaja do razslojevanja prebivalstva. Čedalje širši je krog revežev, ki bodo morali postati dninarji oziroma hlapčevati, da bi lahko preživeli. Ali so tisti, ki so nas politično hoteli vrniti v nekdanje čase, morda imeli v mislih tudi tedanjo obubožano rajo, o kateri smo še nedavno mislili, da bo ostala v zgodovinskih učbenikih?

Marija Frančeskin
Slike: Sašo Bernardi

Janez Nečemer Pavel Jankovič Jože Jarh

plače zaposlenih, pa še to z nekajmesečnim zamikom, ali pa tistem, ki se je znašel na borzi dela. »Prišlo je tako daleč, da se nam še direktor smili,« nam je prostodušno povedal eden izmed delavcev Sigmata. Prejšnji direktor je namreč tudi doma na čakanju...

Delavci se počutijo nemočne, ogoljufane. Lani avgusta so teden dni stavkali in iz Novolesa so jim tedaj marsikaj obljubili, toda obljube se potem niso uresničile. Skratka, opravka imamo z umiranjem tovarne na obroke, ker se ni znala pravočasno prilagoditi tržnim razmeram in je niti priključnim razmeram ni rešila. Po starem ne gre več, po novem pa ne vedo ne kako ne kaj proizvajati. Vse lepo in prav, če ne bi vseh posledic nepravilnih in prepočasnih gospodarskih odločitev nosili na svojih plečih delavci sami, medtem ko so si odgovorni lepo umili roke. Najprej smo se pogovarjali s skupino delavcev.

»Ni dela, ni denarja, ni več kje vzeti,« so najpogostejše besede, ki jih delavci v Sigmatu kar naprej poslušajo. Pogovarjali smo se še s predsednikom sindikata SKEI Janezom Nečemerom, ključavničarjem, pa predsednikom delavskega sveta Pavlom Jankovičem, kontrolorjem, in Jožetom Jarhom, prav tako ključavničarjem. Nazadnje smo se srečali tudi z v.d. direktorja Ivanom Lubijem.

Tovarna Nords Sigmata d.o.o. je v letih svojega razcveta izdelala na leto po 500 do 700 mešalcev za beton, zdaj pa jih komaj 22. Včasih je bilo tu 170, zdaj pa je komaj 97 zaposlenih in še od tega števila jih je 62 na čakanju doma. Torej je redno zaposlenih ta čas samo 35 in še ti so brez pravega dela. Najhujša pa je negotovost, saj delavci ne vedo, kaj vse jih še čaka. Nihče ne ve, kdaj bodo dobili naslednjo plačo.

Še pes dobi jesti

Jože Jarh pravi takole: »Še psu, ki je privezan na verigo, je treba

MATI BREZ PENZIJE, SIN BREZ DELA

Obiskali smo enega izmed delavcev Sigmata, ki so doma na čakanju, to je Dominika Halerja iz Veličega Dola pri Koprivnici. Stanuje v majhni hišici skupaj s svojo priletno materjo. Zmotili smo ju ravno po obedu: na krožniku je še ostalo kislo zelje, v pomivalnem koritu pa nepomita posoda. Sicer pa v skromni kuhinji skorajda ni bilo nobenega pohištva, le miza s stoli, štedilnik na drva, pa perilo, ki se je nad njim sušilo.

Dominik Haler nam je prinesel

odrezek od plače z datumom 7. februar, za september prejšnjega leta: skromnih 4.800 tolarjev. Brez besede ga je postavil na mizo. Petnajst let je bil skladiščni delavec v Sigmatu, in to priden, vesten in izredno potrpežljiv delavec, kot so povedali njegovi nekdanji sodelavci. Zdjaj je že skoraj pol leta brez dela in brez rednih dohodkov.

Zdjaj sedi na zaboju za drva poleg svoje drobne, a zelo živahne matere. Roke ima sklenjene v naročju. Nerodno mu je. Star je 32

kričoč primer

let in rad bi se oženil. A kako bo živel, ko pa nima ne službe, ne kmetije, ki bi preživljala družino.

Ne vem, če je povedal en sam samcat stavek. Zvečine je govorila njegova mama. Nikamor ne gre, ker nima denarja. »Jemo le tisto, kar pridelamo,« je rekla mama. »V glavnem krompir in zelje, ob ne-

deljah pa svinjsko juho in krompir.« Oblačijo jo sestre. Vsak stotak skrbno obrne. »Najprej je treba plačati elektriko in vodo, za drugo pa – če je ali ni. Sladkor in sol je treba kupiti, to ne zraste doma.« Kruh peče sama, toda moko mora prav tako kupiti.

Pridelata tudi koruzo, za hrano prašičku in kokošim. Največje bogastvo sta dve kravi. Prodajata mleko, kar pa ni zadosti za preživetje. Prašiček je za zabelo in meso. Njivo mu zorjejo sosedji, vendar mora to povrniti z lastnim delom. Če hoče prodati jajca, mora z avtobusom v Senovo, toda avtobus je tako drag, da se račun ne izide.

Mati bi lahko že letos začela prejemati kmečko pokojnino, a kaj, ko je morala lani, zaradi pomanjkanja denarja, prekiniti plačevanje prispevkov. Tako zdaj s pokojnino ne bo nič. Zato se mati že sedaj ubada s tem, ali bo spomladi pri hiši zadosti denarja, da bi lahko kupili prašička.

»Šel bi delat karkoli, pa čeprav pometat cesto,« je dejala mati namesto sina. »Zdjaj še umetnega gnoja ne bo, čeprav moraš v zemljo nekaj vložiti, če hočeš kaj dobiti.«

Ko odhajamo, se obrnem. Stojita, drug ob drugem, na pragu svoje skromne hišice in nepremično gledata za nami, v svojem svetu upov na boljše čase.

Marija Frančeskin

NOVO – PRED IZIDOM – NOVO – PRED

Stane Uhan:

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Kritika in zasnova

- Kam greš, strateška gospodarska usmeritev
- Statistični podatki
- Groba predvidevanja
- Izkušnje
- Kritična raven
- Evropske cene in balkanske plače
- Izhodiščni osebni dohodki
- Kaj ve in misli vlada
- Načrtovanje najnižje osnovne plače
- Opredelitev osnovne
- Obupne razmere
- Cena delovne sile navzdol ni več gibljiva
- Konkretni predlogi
- Pomembne podrobnosti
- Razmerja za bolj zahtevna dela
- Podcenjeno znanje
- Najvišje plače

– Nekaj primerov bruto zneskov za izhodiščne OD po kolektivni pogodbi. Cena 250,00 SLT. Knjiga bo izšla v založbi (ČZP) Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, kamor lahko pošljete tudi naročila. Telefoni: (061) 321-255, 110-033, 311-956, 313-942.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)

..... izvod(ov) knjige PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI.

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku

2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

.....

Datum

Žig

Podpis naročnika

IZIDOM – NOVO – PRED IZIDOM – NOVO

ZVEZANE ROKE KRIMINALISTOV

Na novinarski konferenci, ki so jo sklicali na ministrstvu za notranje zadeve, smo lahko beležili zaskrbljujoče podatke o gibanju kriminalitete v lanskem letu. Jasno, domala vsi podatki govore o njenem naraščanju.

Podobna ugotovitev velja tudi za gospodarsko kriminaliteto, ki je z 2222 obravnavanih kaznivih dejanj v letu 1990 narasla na 2590 v letu 1991. Vendar so tudi direktorji posameznih kriminalističnih uradov na ministrstvu o teh podatkih govorili z rezervo, kar pomeni, da je teh dejanj lahko veliko več, lahko pa celo manj. Vse je seveda odvisno od zornega kota, s katerega gledamo na posamezne delikte. Ve se: zakonodaja se spreminja, in kar je bil kriminalist lani, danes ni več. In narobe: marsikaj, česar kriminalisti v preteklosti niso preganjali, zdaj začenejajo.

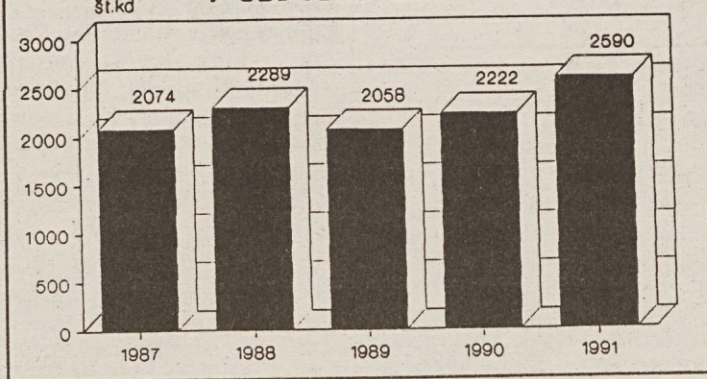
Pričakovati je bilo, da bomo veliko poslušali o kaznivih dejanjih, ki se nanašajo na tako imenovane divje privatizacije. Toda resnici na ljubo je treba reči, da so grovniške strele posameznih slovenskih politikov, med njimi še zlasti pravosodnega ministra dr. Rajka Pirnata, po policijskih po-

datkih slejkoprej prenapihnen balon.

Kot so nam povedali kriminalisti, so lani obravnavali 30 primerov, ki kažejo na utemeljen sum kaznivega dejanja zlorabe položaja. Poudarili so, da so sicer pri »lastninjenju« družbenega premoženja odkrili številne zakonitosti, ki so se jim kazale kot zlorabe odgovornih oseb.

Seveda pa so kazniva dejanja, na tem področju gledana s policijskimi očmi nekaj drugega, kot če so gledana sodno. Kriminalisti so ob tem lahko zgolj nemočno ugotovili, da so se »zaradi neustrezne kazenske in neurejene lastninske zakonodaje pri delu srečevali na tem področju s številnimi težavami«. Pri tem še zlasti opozarjajo na kazenskopravno spornost določenih kaznivih dejanj. Torej bi lahko rekli, da v nobenem primeru ne moremo kriviti kriminalistov za ropanje družbenega premoženja, ki ponekod poteka prav

ŠTEVILO K.D. GOSPODARSKE KRIMINALITETE V OBDOBJU 1987 - 1991

pred našimi očmi. Za takšno početje lahko veliko prej pokažemo s prstom na slovensko vlado, ki je s čisto politično konotiranim predlogom zakona o lastninjenju družbenih podjetij povzročila njegovo nepotrebno politizacijo, posledica česar je bila skupščinska blokada njegovega sprejemanja. Peterle zdaj s kompromisnim predlogom rešuje, česar se rešiti več ne da, saj ne gre prezreti, da je

v novem predlogu eno njegovih temeljnih načel prav tako imenovana odplačna privatizacija, kar je bil sicer največji očitek Peterletovega kroga dr. Mencingerju. Bati se je namreč, da zdaj v skupščini ne gre več za vprašanje korektnosti zakonskega gradiva, temveč bolj za kredibilnost njegovega predlagatelja. To pa je tisto najslabše, kar na svoji koži občutijo tudi kriminalisti.

ŠTEVILO IN GIBANJE KAZNIVIH DEJANJ GOSPODARSKE KRIMINALITETE

VRSTA KD GOSP. KRIMINALITETE	1990	1991	INDEX
- gozdna tatvina	552	517	93,7
- ponarejanje vrednotnic	272	377	138,6
- izdajanje nekritega čeka	216	232	107,4
- zloraba položaja ali pravic odg.os.	301	222	73,8
- carinski zakon	34	158	464,7
- poneverba	171	157	91,8
- ponaređitev ali unič. posl. listin	138	150	108,7
- nedovoljena trgovina	72	138	191,7
- ponarejanje denarja	11	129	1172,7
- ostalo	455	510	112,1
SKUPAJ	2.222	2.590	116,6

Kar zadeva velike afere s področja klasičnega gospodarskega kriminala (kriminalisti so pri tem omenjali Elan, Grubeliča, Snežnik, Slovin...), ki so lani in v začetku letošnjega leta pretresale Slovenijo, je bilo na novinarski konferenci marsikaj nedorečenega. To še zlasti velja za Elan, kjer imajo kriminalisti spricho mnogih okoliščin zvezane roke. Naravnost pa so nam povedali, da

glede tega ne gre za politično strankarske zagate, ker naj bi se na notranjem ministrstvu stvari lotevali izključno na podlagi profesionalnih meril. Hoteli so nam torej reči, da so povsem neodvisna policija. To pa so tako vztrajno poudarjali, da so v razmišljajočih novinarjih zasejali senco dvoma. Tudi v primeru Elana...

Ivo Kuljaj

ZASLUŽEK SLOVENSkih DELAVCEV OSTAJA V ITALIJI

Na pobudo italijanskih sindikatov UIL so se njihovi predstavniki iz Furlanije-Juljske krajine sestali s člani SKEI in ROS gradbincev. Pustimo vljudnostna predstavljajanja posameznih sindikatov in debele poglede gostov, ko so jim naši skušali razložiti, koliko znašajo plače delavcev v markah ali lirah. To so pač običajni šoki na podobnih srečanjih.

Prišli pa so italijanski sindikalisti s sila zanimivo ponudbo. Želijo vpeljati informacijske kanale in potem seveda konkretno sodelovanje. Takole so razložili nujnost tesnega sodelovanja:

»Že zdaj se slovenski delavci zaposlujejo v Italiji in kaže, da se bodo vse bolj. Pretok kapitala in delovne sile bo vse večji in tekel bo kajpak v obeh smereh.

Zato morajo prav sindikati pritisniti na vladi svojih držav, da bo to področje urejeno tako na sindikalni kot na dr-

žavni oziroma zakonski ravni. Delavci na obeh straneh meje morajo namreč uživati enake pravice, enakopravno sindikalno zaščito.

Predvsem bi morali italijanski in slovenski sindikati sodelovati na osnovi kolektivnih pogodb. Slovenski delavci, ki delajo v Italiji, so sicer plačani po pogodbah, vsaj večina, toda ne vedo, da jim po italijanskih kolektivnih pogodbah pripada še vrsta dodatkov. Marsikdo se vrne v Slovenijo, njegov zasluženi denar pa obleži v sindikalni blagajni. UIL se sicer trudi in na vse mogoče načine išče njihove naslove, pri čemer pa vedno ne uspe. Že ta problem bi v sodelovanju z našimi sindikati lažje rešili.

V Furlanijo in Juljsko krajino je zdaj prišlo na delo že več kot 1.000 slovenskih delavcev, in to za spremembo iz notranjosti. Doslej so namreč tam iskali za-

služka predvsem ljudje iz obmejnih krajev. Žal je večina precej slabo obveščena in takšni zlahka padejo v kremplje delodajalcev, ki izkoriščajo njihovo stisko. Končno je to tudi neloyalna konkurenca italijanskim delavcem, nekakšen dumping delovne sile, česar pa UIL ne more mirno gledati. Torej spet korist oziroma kar nujnost sodelovanja s slovenskimi sindikati.

Italijanski sindikalisti so naše opozorili še na mešetarjenje političnih strank, delodajalcev in nekaterih sindikatov v Italiji, ki so jih kratko in jedrnatno imenovali »fašistični«. Še sploh, če se bodo takšne nečednosti pretakale čez mejo, bodo morali sindikati, ki jim je resnično do zaščite svojih članov, stopiti skupaj.

Seveda bodo!

Ciril Brajer

Priročnik za sindikalne zaupnike, strokovne službe podjetij in posameznike

(1) Več avtorjev: **KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI**
Navodila - Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo
Cena 330,00 SLT

(2) Janez Kopač: **DAVKI PO NOVEM**
Nove neposredne dajatve in socialni prispevki in nove dajatve ter sprejete novosti in predlogi za spremembo decembrskega davčnega svežnja
Cena 150,00 SLT

(3) Več avtorjev: **MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU**
Delovno razmerje - Prenehanje potreb po delavcih - Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev - Varstvo pravic delavcev - Varstvo pri delu - Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo - Seznam služb sindikalne pravne pomoči
Cena 200,00 SLT

(4) Mira Becele: **STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVEM**
Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali...
Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe določil stanovanjskega zakona
Cena 330,00 SLT

(5) Več avtorjev: **KAKO POSTATI PODJETNIK - KAKO USPEŠNO POSLOVATI**
Iz zbirke ABC PODJETNIŠTVA
Cena 300,00 SLT

(6) **ROKOVNIK - PRIROČNIK 92**
Vsebina: koledarski vložek - zapisniški vložek - priročnik za sindikalne zaupnike
Cena 450,00 SLT

(7) Gregor Miklič: **NOVA DELOVNA ZAKONODAJA**
Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem
Cena 330,00 SLT

(8) Aleksej Cvetko: **ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO**
zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji - spremembe pogojev za upokojevanje - nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni - nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti - spreminjeni postopki za uveljavljanje in varstvo pravic, revizija, sodno varstvo - organizacijske spremembe - kako s pridobljenimi pravicami
Prednaročniška cena je 430,00 SLT.

Knjige lahko naročite pri:

ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4
ali po telefonu št. 321-255, 110-033

NAROČILNICA

S 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5 odstotni davek.

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam (o)

izvod(ov) knjige (1) KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO

izvod(ov) knjige (2) DAVKI PO NOVEM

izvod(ov) knjige (3) MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

izvod(ov) knjige (4) STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVEM

izvod(ov) knjige (5) KAKO POSTATI PODJETNIK

izvod(ov) priročnika (6) ROKOVNIK-PRIROČNIK 92

izvod(ov) knjige (7) NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

izvod(ov) priročnik (8) ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Naročeno bomo plačali v 15 dneh po prejemu knjig

2. Naročeno mi(nam) pošljite po povzetju

Individualnim kupcem in knjige, naročene po telefonu, pošiljamo po povzetju.

Žig

Podpis naročnika:

Humoreska

O mandatarju

– Kaj pa vi mislite o Marku Voljču? smo v ponedeljek kar naravnost z vprašanjem naskočili tovariša Neposrednega proizvajalca raznih strok, ki je sedel za šankom bifeja Bližnja srečanja posebne sorte in kot navadno žulil svoje pivo.

»Katerem Voljču?« je začudeno vprašal.

– No, o novem mandatarju vlade...

»Kakšne vlade?«

– Sedanje vlade, ki jo doslej vodi Peterle...

»Kdo pa je to Peterle?«

– Ja pa kaj se delate neumnega. Menda veste, da je Peterle predsednik sedanje slovenske vlade, ali ne?

»In kaj bomo z dvema predsednikoma vlade?«

– Saj ne bomo imeli dveh. Če bo parlament za to, bo Voljč zamenjal Peterleta, če pa ne bo za to, bo Peterle ostal. In zdaj me zanima, kaj vi mislite o tem?

»Zakaj pa naj bi ga zamenjal?«

– Zato, ker eni poslanci menijo, da je Peterletova vlada zanič.

»Pa je Peterle res zanič?«

– Saj to jaz sprašujem vas.

»Ne, vi ste me vprašali, kaj menim o Voljču.«

– No dobro, pa tako. Ali mislite, da bi bil Voljč dober predsednik slovenske vlade?

»Že mogoče.«

– Torej mislite, da bi bil boljši kot Peterle?

»Tega pa že nisem rekel.«

– Ali je Peterle potemtakem boljši?

»Tega tudi nisem rekel.«

– Ampak poglejte, recimo da ste poslanec in bi se v sredo morali odločiti med Peterletom in Voljčem, za koga bi bili?

»Kdaj ste rekli, da se bo odločalo?«

– V sredo!

»No, jaz vam bom povedal, kdo je boljši točno v četrtek, tu na istem mestu in ob istem času.«

– Zakaj pa šele v četrtek?

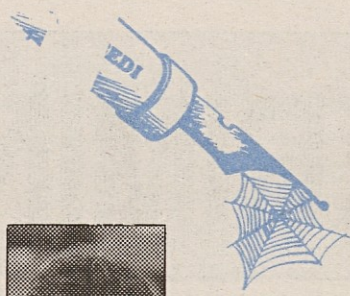
»Ker se mi zdi, da prihajajo spet tisti časi, ko se bodo volilci lahko odločili o svojih voditeljih šele takrat, ko bo že vse odločeno.«

Bogo Sajovic

Cesarjev kotiček

Slovenskemu Markoviću rating pada in ne raste, zato pa delavcem dviga cene kot prase!

Voljčev greh

Mag. Marko Voljč, kandidat za mandatarja nove slovenske vlade, je po mnenju ultrazaplankanih kragulčkov Popitov človek, je mož hčerke oficirja JLA, človek beogradske univerze itd. itd. Za mandatarja naj ne bi bil primeren še iz mnogih drugih razlogov. Njegov glavni greh pa je, da ni izkopal niti ene kosti na Kočevskem. Revolucija še traja!

Kacinov zakon

Jelko Kacin, minister za infirmiranje, bi rad sforsiral zakon o javnih medijih, ki ga razen njega in njegovih državotvornih istomišljenikov ne potrebuje nihče drug, še najmanj pa slovenski novinarji. Če bi bil njegov zakonski zmazek morebiti sprejet, nas ponovno čaka dolga in utrujajoča vojna. Veliki zmagovalac

pa je že vnaprej znan. Mali fevdalci bi nam spet radi srali na glavo.

Pleskovičev prebeg

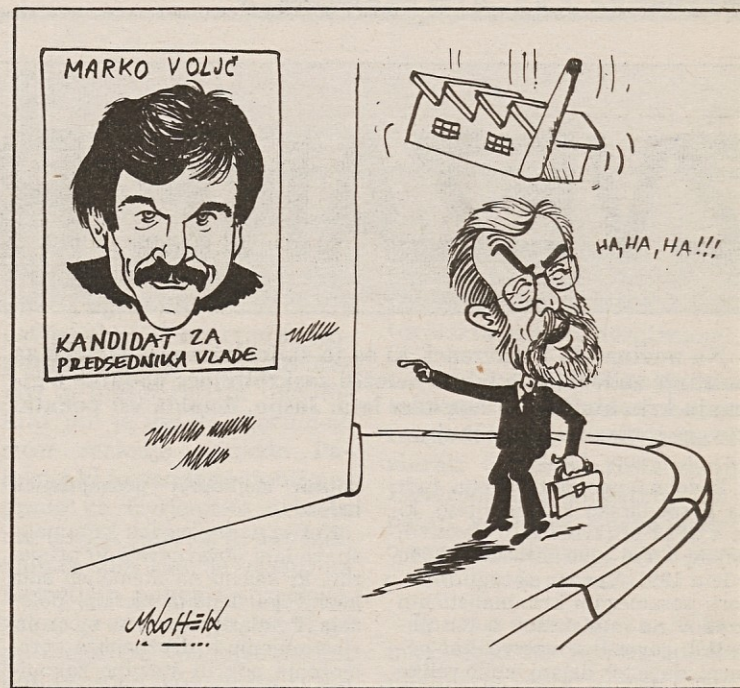
Boris Pleskovič, svetovalec predsednika vlade, je ogorčeno zavrnil govornice, da je on pripeljal Marka Voljča v Slovenijo in da namerava prestopiti v njegovo ekipo. Pozabil je dodati, da to pride v poštev šele potem, ko bi Voljč sedel v predsedniškem stolčku. Njegov salto mortale pri pripravi privatizacijskega zakona o tem ne dopušča nobenega dvoma. Hijene vedno čakajo na svoj trenutek.

Lukačev odmev

Janez Lukač, dolgoletni sekretar Skupščine Jugoslavije in prebegli poslanec, pa nam je poslal tudi tale odmev: »... Kar pa se tiče Roza kluba, pa naj ve (Jože Poglajen, op.ur.), da so tu še kako pokončni ljudje, katerim niti do gležnja ni dorasel, in da me njegova ugotovitev, da me tu čakajo, res ne žali. Verjetno pa mu tu ne bi sprejeli.« Z gospodom Lukačem se strinjam: Roza klub ni SLS, kaj šele propadla Demosova koalicija!

Kuli

Horoskop

Pesimistične prerokbe

Slovenski književnik Vladimir Bartol (rojen 24. februarja 1903) se v svojih delih ni ukvarjal le z umetniško sestavo, ampak je dajal tudi velik poudarek filozofiji in psihoanalitiki. Njegovo najbolj znano delo je roman »Alamut«, v katerem se da razbrati kritiko totalitarnih režimov, ki so se takrat porajali, pa tudi precej pesimistično prerokbo, da bodo ti režimi naredili še precej zla. Žal se je ta prerokba v Stalinovi Sovjetski zvezi in Hitlerjevi Nemčiji natanko izpolnila. V romanu »Alamut«, ki je postavljen v Perzijo 11. stoletja, Bartol opisuje »Starca z gore«, preroka, ki okoli sebe zbira svoje vernike, jih ščeva proti obstoječim režimom in jim obljublja boljši jutri, ko bo njihova vera oziroma različica vere zavladala svetu. Temelj njegove moči pa je vera njegovih vernikov, da ima »Starec« ključne raja, zato ga vsi ubogajo brez ugovorov. Izšla si enoto fanatičnih mladeničev, ki zaradi obljube o večnem življenju v raji odhajajo v samomorilne naloge s fanatičnim pogumom. Po doseženih prvih uspehih, kjer so položeni temelji za novi imperij, pa se starec umakne v stolp. Od tam bo le še preko pomočnikov vodil državo, ne da bi se še kdajkoli pokazal vernikom. Vedel je, da bo tako okoli njega nastala legenda, ki bo še bolj podžigala njegove vernike in privabljala nove.

Nemški filozof Arthur Schopenhauer (rojen 22. februarja 1788) je tudi v svojih pogledih izražal precej pesimističen odnos do ljudi in sveta nasploh. Tudi on se je ukvarjal z vprašanji volje, žrtvovanja in človeške strasti za uničenjem. Vplival je na celo generacijo novih filozofov, pa tudi politikov in umetnikov. Del njegove filozofije so prevzeli tudi tisti, ki jih je Bartol v svojem delu poizkusil razkrinkati. Jasno je, da ima tisti, ki se ukvarja s tako pesimističnimi temami, rahlo težak karakter. Tako je bil Schopenhauer nekoč v družbi, kjer je nekdo na vse pretege hvalil svojega psa. Navdušeni lastnik je na koncu dejal:

»Seveda, govoriti ne zna, a prepričan sem, da je prav tako pameten kot jaz.«

»To vam rad verjamem,« je rekel Schopenhauer. »Toda to ni noben dokaz za njegovo bistrost.«

V tem tednu so bili rojeni še kralj Matija Korvin (kralj Matjaž), španski kralj Karel V., ameriški državnik George Washington in poljski skladatelj Frederic Chopin.

Deni

Šef

Ko je šef iz ust podpredsednika SLS Marjana Podobnika zvedel, da je kandidat za mandatarja nove slovenske vlade mag. Marko Voljč Popitov človek, se ni mogel načuditi boljševidnemu kmečkemu zeta. Tembolj pa ga je zato začela zanimati siceršnja genealogija »demokracičnih« slovenskih politikov. Tako je po preverjeni me-

todi Marjana Podobnika prišel do ugotovitev, da bi bil Podobnik prav lahko Mačkov nezakonski sin. Šefu zdaj preostane samo še to, da v najkrajšem času sklicje novinarsko konferenco in da o svojem »revolucionarnem« genealoškem odkritju obvesti javnost. Potem pa naj Podobnik razlaga javnosti, da njegova kri nima nič skupnega z Mačkovim. Uspeh takšnega jalovega početja je že vnaprej znan. Podobnik nikoli ne bo mogel stoodstotno dokazati, da se je šef zlagal, ker pa za slednjega niti ni bistveno. Važno je le, da bo Podobnik dobil na volitvah manj glasov, kot bi mu jih dali volilci brez tega odkritja.

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Matija led razbija...

Letošnji februar je, kar se vremena tiče, pester. Ko smo že mislili, da misli Valentin zares, da bo odprl pomladansko sezono, se je že v ponedeljek vse obrnilo na glavo. Od severa je k nam vdrl mrzel arktični zrak v dveh obdobjih. Prvazaprav je šele drugi, v noči na torek, res pregnal razmeroma toplo vreme. V sredo zjutraj je pritisnil mrz, saj je bilo skoraj povsod pod -7, ob morju pa -2 stopinj. Najhladnejše je bilo na Blokah. Tam je bilo kar strupeno mrz, saj se je temperatura spustila pod -23.

Pred nami sta dva vremensko pomembna dneva. V soboto (22.) je Peter, ki pravi: »Kakor na Petra vreme kane, tako ves mesec ostane.« Še slavnejši pa je Matija, ki bo v ponedeljek, 24. februarja. To je najbrž tudi eden najbolj znanih slovenskih vremenskih izrekov. »Matija led razbija, če ga ni, ga pa naredi.« Malo pomislimo, če gresta izreka skupaj. Če bo v soboto Peter mrzel, naj bi tako ostalo še mesec dni. Torej Matija ne bo smel dosti spreminjati, saj mora ostati mrzlo (in obratno, seveda). Kateremu bolj verjamate? Morda tistemu, ki je zaščitnik vaše fare? Lahko pa ste praktični in rečete, da bo eden od teh pač držal, kateri, bomo videli pozneje.

Zadnji februarski teden je pomemben za prihodnje leto. »Če konec svečana burja pomete, se dobra letina obeta.« Ne razlagajte si izreka dobesedno, saj bi potem veljal le na Primorskem.

Mrz bo konec tedna nekoliko popustil. Jutra bodo še mrzla s temperaturami vsaj nekaj stopinj pod ničlo. Podnevi pa bo februarsko sonce že prispevalo svoje. Ne pričakujte pa preveč. Padavin do srede prihodnjega tedna ne bo.

VAS V DOLINI RIŽANE S CERKVIJO, V KATERI JE FRESKA MRTVAŠKI PLES	IME IN PRIIMEK FRANC. REŽISERJA	MANJŠI SEŠTEVEK	TUJE ŽENSKO IME	ŠTEFAN OBLAK	FRANC. MEŠKO	REKA V KOLUMBIJI	NEKDANJA MANJŠA GRAŠČINA Z GOSPODARSKIMI POSLOPI IN ZEMLJIŠČEM	DEL DREVEŠA ALI KNJIGE	STAR NAZIV ZA KONICO, OST	PREBIVALKA SREDIŠČA MEDJIMURJA	DOLGA DOBA, EPOHA
NAŠA SOSEDNJA REPUBLIKA						9	HRVAŠKA LUKA OB JADRANU				
VLAŽNOST OD ROSE							ILUSTRATOR			7	
TEKMA PRI STARIH GRKIH		2		UMETNICA							
DEL TENIŠKE IGRE			NAJUŽNEJŠI DEL INDOKINE	ZAŠČITA, SKRB ZA KOGA	5						PISARNIŠKI MOLJ
OBLIKA REKREACIJE				LETNI GOZDNI POSEK		4		PROSTOR ZUNAJ ŠPORTNEGA IGRISČA			
DOMAČA ŽIVAL, KI DAJE VOLNO				IME PORTUGALSKE MARATONKE MOTE				TEKOČA MAŠČOBA	4. IN 10. ČRKA		
PRITOK ORANJA V JUŽNI AFRIKI	3			ZNAČILEN PREDSTAVNIK	GRŠKA BOGINJA NESREČE		IME IN PRIIMEK NAŠEGA IGRALCA		ŠVICARSKO MESTO		1
LOJZE DOLINAR		8	POGOSTO ŠEF DRUŽINE				REDKO MOŠKO IME		6		
JAPONSKI BORILNI ŠPORT			PAMET					OBLIKA IMENA JAKOB			
DIANA RIGG V TV NADALJEVANKI MAŠČEVALCI								DRŽAVNA BLAGAJNA			

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 8

Ko boste križanko rešili do konca, črke z oštevilčenih polj napišite po vrsti od 1 do 9. Tako boste dobili geslo, ki nam ga pošljite do 3. 3. 1992 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p.p. 479, na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Nagrade so: 1.000, 700 in 500 tolarjev

Pravilno geslo križanke št. 6 je: Sindikat

Izrebrani reševalci nagradne križanke št. 6

1. Silva Jamar, Tavčarjeva 1b, 64270 Jesenice
2. Bojan Belehar, Hrastje 74, 64000 Kranj
3. Vera Tanšek, Smrekarjeva 26, 63000 Celje